

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

SOSYAL BİLİMLER DERNEĞİ YAYINLARI: A-4

İZMİR MAHALLELERİ

(Bir Tipleştirme Örneği)

Ruşen Keleş

İZMİR MAHALLELERİ

(Bir Tipleştirme Örneği)

TÜRK SOSYAL BİLİMLER DERNEĞİ

Paris Caddesi 36/3, Ankara

SOSYAL BİLİMLER ARAŞTIRMA SERİSİ: A - 4

Bu seride yayımlanan araştırma kitaplarının yayın hakkı “Türk Sosyal Bilimler Derneği”ne aittir. Yazı ve muhtevanın tümü ya da bir parçası adı geçen Dernek’ten izin alınmadan başkalarınca yayımlanamaz.

Copyright by Turkish Association for Social Sciences/1972

1972 yılında, Ankara’da Ayyıldız Matbaası A.Ş.’nde 1000 adet basılmıştır. Birinci Baskı, 1972.

S U N U Ş

Ele aldığınız bu kitaptaki İzmir şehri ile ilgili araştırma, saha çalışmasına dayanan ve tarih metodundan, istatistik ve arşiv taramalarından, özellikle anket ile ilgili metod ve tekniklerden yararlanarak uygulanmış ve sonuçlandırılmış araştırmalardan bir tanesidir. Araştırmalar 1967-1968 yıllarında yapılmış olup dökümü ve analizi tamamlandıkça yayımlanacaktır. Araştırmacıların yöntemleri farklı olmakla beraber, özellikle davranışların tahliline yönelmiştir. Ülkemizde her kesimde ve özellikle Üniversitelerimizde bu tür araştırmalara karşı ilgi artmakta ve bu ilgi böyle araştırmaların giderek daha çok yapılmasına yol açmaktadır. İzmir'de şehirleşme süreçlerini, sosyal, ekonomik değişmelerin niteliğini incelemeyi amaç edinmiş olan bu araştırmalar serisinin, böyle bir ilginin sonucu olduğu kadar bu ilgiyi geliştirecek bir araç olacağı umundayız.

Ampirik temele dayanan bu tür araştırmaların ülke bakımından yararı, küçük topluluklara kadar inerek varsayımların tahkikine yol aması, böylece bir yandan çeşitli görüş ve teorilerin olaylarla münasebetini araştırırken, öte yandan ülke gerçeklerinin daha etraflı olarak bilinmesi, anlaşılması olanaklarını sağlamasıdır. İzmir şehri ve şehrin bugünkü durumunu olduğu kadar tarih gelişmesini, ilgili sosyal ve ekonomik endikatrler gözönünde tutularak yapılmış bu araştırmalar, fizik ve coğrafi çevreyi, insanlararası ilişkileri çeşitli yönleriyle ele almakta, sosyal değişme ve gelişme ile birlikte kurumlardaki gelişmeyi ve örgütleşmeyi incelemektedir. İzmir araştırmalarının bir kısmı, anket ve örneklem tekniği bakımından bağlantılı olmakla beraber, bir kısmı da bağımsızdır. Uygulanan teknik bakımından mevcut bağımlılık, bu arada yöntemler de farklı tutumların ortaya çıkmasını önlememiştir. Çünkü araştırıcılar kendi tercihlerine göre bir yöntem uygulamışlardır. O bakımından, araştırmaların, bittike, monografiler halinde yayımlanmasında bir sakınca görülmemiş, aksine ele alınan problemleri, toplanan verileri, elde edilen sonuçları bir an önce kamu oyna sunmakta yarar görülmüştür.

İzmir araştırmaları, Türk Sosyal Bilimler Derneği yelerinin bir arada yaptığı ilk araştırmadır. Türk Sosyal Bilimler Derneği'nin yeleri, Türk niversite mensupları, genellikle, sosyal bilimler alanlarında çalışan davranışa dönük saha araştırması yapan ğretim üyeleridir. yeleri arasında Ankara, İstanbul, Orta Doğu Teknik ve Hacettepe niversitelerine mensup ğretim yeleri vardır. İzmir araştırmaları, Ankara niversiteleri ğretim üyelerinin ve onlara yardımcı olmayı kabul eden ğrencilerin, İzmir'de anketör ve organizatör olarak görev alan ilkokul ğretmenlerinin ortak çabası sonucudur. Böylece sosyal bilimler alanlarında bir arada çalışmanın bir rneği verilmeye çalışılmıştır. Proje direktörü olarak grubu bir araya getirmede ve uygulamanın başarılı olmasını sağlamada Prof. Dr. şerif Mardin'in büyük katkıları olmuştur. Bu çalışmaların ortaya çıkmasında onun çabalarının önemli bir yeri vardır.

Araştırıcılar, evreni amaçlarına göre tesbit etmişlerdir. Araştırma alanı **metropolitan** alan içinde şehrin çekirdeği esas alınmakla beraber bazı araştırmalarda **hinterland**'la ilişkiler

üzerinde durulmuştur. Her seferinde bütün evren kapsanamıyacağına göre, örneklem alınmış ve örneklem, üzerinde durulan soruna ve evrene göre değişmiştir.

Tarihî gelişme itibariyle sosyal ve ekonomik sorunlar; şehir ekolojisi; konutlar; haberleşme ve kitle haberleşmesi; eğitim gibi konular ele alınmıştır. Evren'in ve örneğin tesbitinde yerli ve yabancı uzmanlardan da yararlanılmıştır. Bu arada, uygulamanın organizasyonunda ve yürütülmesinde Doç. Dr. Şefik Uysal'ın büyük yardımları olmuştur.

Araştırmaların önemli bir kısmı şehrin çekirdeğinde yapılan bir örnekleme dayanmaktadır. Seçim listelerinden 8 bin kişilik bir grup tesadüfî olarak seçilmiş, ilk bilgileri verecek anket onlara uygulanmış, belirli konulara yönelmiş daha ayrıntılı anketler için bu ana örnekten 2 bin ve bin kişilik alt örnekler seçilmiştir. Bazı araştırmacılar da, araştırma amaçlarına göre ayrı evren ve örnek seçmişlerdir. Yan dağılımlar ve çapraz tablolar O.D.T.Ü. Hesap Bilimleri Bölümünde IBM makinelelerinden yararlanarak hesaplanmıştır. Araştırmaya Prof. Dr. Şerif Mardin, Prof. Dr. Mübeccel Kıray, Prof. Dr. Ruşen Keleş, Doç. Dr. Cevat Geray, Doç. Dr. Oğuz Arı, Doç. Dr. Ergun Özbudun, Doç. Dr. Deniz Baykal, Doç. Dr. Şefik Uysal; Dr. Emre Kongar; Dr. Çiğdem Kâğıtçıbaşı ayrı ayrı ya da ortak projelerle katılmışlardır. Yapılan araştırmalar sonuçlandıkça monografiler halinde yayımlanacaktır.

Araştırmanın bilgi toplama safhasında ve mahallî uygulamada, Vali Sayın Namık Kemal Şentürk'ün, Belediye Başkanı Sayın Osman Kibar'ın yakın ilgi ve yardımları olmuştur. Değerli yöneticilerimize, Türk Sosyal Bilimler Derneği'nin ve Türk Sosyal Bilimler camiasının en içten teşekkürlerini sunmayı bir görev sayıyoruz.

Oğuz ARI

**Türk Sosyal Bilimler Derneği
Başkanı**

Ö N S Ö Z

İzmir Mahalleleri Üzerinde Bir Tipleştirme Denemesi başlığını taşıyan bu kitapçık, şehir sosyolojisinde ve ekolojide, toplumsal alan analizi adı verilen araştırma tekniklerinden birini bir Türk şehrine uygulama çabasının ürünüdür. 30 yıl kadar önce bazı Amerikan şehirlerinde uygulanmış olan bu teknik, son 10-15 yıl içinde, birkaç Batı Avrupa ülkesinde ve bazı az gelişmiş ülkelerde kullanılarak, geçerlik ve genellik derecesi denenmek istenmiştir. Başlıca amacı, bir yerleşmeyi oluşturan birimler arasındaki sosyal ve ekonomik farklılaşmaları aydınlatmak, geniş coğrafî alanlar içinde birörnek nitelikler sunan toplumsal alanlar bulunup bulunmadığını ortaya çıkarmak olan toplumsal alan analizi, bildiğimiz kadarı ile, Türkiye’de ilk olarak bu çalışmada kullanılıyor. Burada elde edilen sonuçların, bu tekniği başka ülkelerde uygulayanların vardıkları sonuçlarla karşılaştırılması önemli bir bilimsel katkı sağlayabilir.

Unutmamalı ki, küçük yerleşme birimlerinin farklılaşmalarını saptamağa elverişli tek yöntem, toplumsal alan analizi değildir. Bundan da önemlisi, bu tekniğin, küçük yerleşme birimleri arasındaki farklılaşmaları göstermesine rağmen, bu farklılaşmanın nedenlerini açıklamağa, farklılaşmış birimler arasındaki karşılıklı ilişkileri dinamik bir süreç içinde ele almağa elverişli olmamasıdır. Bizim bunu kullanmayı tercih edişimiz, aynı amaca yarayan tekniklerden çoğunun ortak özelliklerini en çok taşıyan tekniğin, toplumsal alan analizi olmasından ve onu kullanmanın, sınırlı bilgi

kaynaklarımız ve olanaklarımız karşısında bize daha kolay gelmesindendir. Sanıyoruz ki, bu küçük çalışma, coğrafyacılar, şehirciler ve sosyologlar için düşündürücü bazı sonuçlar ortaya koymuştur.

Bu çalışmanın hazırlanmasındaki özendirici ve destekleyici davranışı için değerli meslek arkadaşım Prof. Dr. Şerif Mardin'e ve Türk Sosyal Bilimler Derneği'ne teşekkürlerimi sunarım.

Ruşen Keleş

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. DENEMENİN, İZMİR ARAŞTIRMASI İÇİNDEKİ YERİ VE ÖNEMİ	1
II. DENEMENİN YÖNTEMİ ÜZERİNE DÜŞÜNCELER . . .	3
A) Toplumsal Alan Analizi Yönteminin Özellikleri	4
B) İzmir Mahallelerini Tipleştirme Denemesinin Yöntemi . .	8
1. Genellikler	8
2. Orijinal Yöntemin Değiştirilen Yönleri	8
3. Değişkenler	9
4. Hesaplama ve Haritalama Tekniği	13
III. SONUÇLAR HAKKINDA KISA NOT	15
EKLER	19
EK-A(1) İzmir Mahallelerini Tipleştirme Matriksi	19
EK-B Her Toplumsal Alana Giren Mahalle Sayısı	
EK-C(1) İzmir Mahallelerinin Toplumsal Alanlara Dağılışı .	31
EK-D(1) İzmir Mahallelerinin Toplumsal Sıra Standart Puanına Göre Sıralanışı	34
EK-D(2) İzmir'in Mahalleleri	36
EK-E Haritada Yeri Bulunmayan Mahalleler	37
EK-F Haklarında Bilgi Bulunamayan Mahalleler	39

- EK-G(1) İzmir Mahallelerinin Toplumsal Alanlara Bölünüşü**
- EK-G(2) Toplumsal Sıra Standart Puanlarına Göre İzmir Mahalleleri**
- EK-G(3) Düşük Prestijli Mesleklerdeki Nüfus Oranı Yüksek Olan Mahalleler**
- EK-G(4) Az Gelirli Aile Oranı Yüksek Mahalleler**
- EK-G(5) Öğrenimsiz Nüfus Oranı Yüksek Mahalleler**
- EK-G(6) Gecekondu Tipli Konut Oranı Yüksek Mahalleler**
- EK-G(7) Kalabalık Aile Oranı Yüksek Mahalleler**

İZMİR MAHALLELERİ ÜZERİNDE BİR TİPLEŞTİRME DENEMESİ

(Toplumsal Alan Analizi)

Ruşen KELEŞ

I — Denemenin, İzmir Araştırması İçindeki Yeri ve Önemi

Türk Sosyal Bilimler Derneğinin yapmakta olduğu İzmir araştırması, Cumhuriyetin kuruluş yıllarından bu yana, İzmir Metropoliten alanı içinde meydana gelen iktisadî, sosyal ve siyasal değişmelerin incelenmesine yönelmiştir. 40-45 yıllık bir değişme süreci içinde, şehrin ilk olarak, bu derece çok yönlü ve geniş kapsamlı bir araştırmaya konu yapılmış olması; yalnız belli bir andaki durumun değil, fakat, bir dinamik sürecin çeşitli yönlerinin incelenmesinden ibaret olan İzmir Araştırmasının “kıyaslama ve karşılaştırma” amaçlarının gerçekleştirilmesini geniş ölçüde güçleştirmektedir. Bu eksikğin giderilmesi, belki, bundan sonraki yıllarda, şimdikine benzer yöntemlerle yapılacak araştırmaların tekrarlanmasıyla mümkün olabilecektir.

Gelişmekte olan ülkelerin nispeten büyük şehirleri, ve bu şehirlerin civarı, bilinen nedenlerle, hızlı bir demografik büyümeye ve dolayısıyla çeşitli iktisadî, sosyo-politik ve ekolojik değişme sorunlarına sahne olmaktadır¹. Büyüyen metropollerin iktisadî ve sosyal strüktüründe yer alan farklılaşmalar; bir zaman süreci içinde inceleme yapmak olanağı bulunmadığı takdirde, en iyi şekilde, bunların mekândaki şekillenmeleri incelendiği zaman ortaya çıkmaktadır. Çünkü, bu şehirlerde, toplumsal tabakalaşmanın önemli boyutlarından olan “mekân-çevre-konut” unsuru, genellikle iktisadî güç ve ilişkilerdeki farklılaşmalara paralel olarak, insan topluluklarını, belirli çizgilerle birbirlerin-

(1) G. Breese, (ed.), *The City in Newly Developing Countries*, Prentice-Hall, 1969.

den ayırdetmeğe imkân vermektedir. Böylece toplumsal gelişme sürecinin farklı aşamalarında bulunan topluluklar; az çok birörnek (homogène) "tâli kültür grupları", "tâli topluluklar", ya da "mahalle grupları" adını verebileceğimiz mekân parçaları üzerinde farklılaşmış bir görünüm sunmaktadırlar.

İzmir araştırmasında işbirliği yapmak durumunda bulunan araştırmacılar, veri yetersizlikleri nedeniyle, aynı topluluğu, değişme sürecinin çeşitli aşamalarında, yani zaman içinde farklı noktalarda (dikey anlamda) incelemek olanağından büyük ölçüde yoksun idiler. Bunun yerine, araştırmacıların, aynı mekânın farklılaşmış parçaları üzerinde ve değişme sürecinin farklı aşamalarında bulunan grupları daha yakından (yatay anlamda), belli bir anda incelemek gibi bir kolaylıkları vardı. Böyle bir yaklaşım, yukarıda söz konusu edilen olanaksızlığı, ikinci yoldan telâfi etmek fırsatını sağlayabildiği gibi, araştırmacıların, değişme ve farklılaşmayı saptamakta kullandıkları ölçütlere (kriterlere) zaman unsurunun getirebileceği başkalaşma tehlikesini de önlemiştir.

Mekândaki farklılaşma ve buna dayanan tipleştirme denemeleri birçok ülkelerde yapılmıştır². İzmir Araştırması içindeki bu deneme, bu alanda kullanılmış yöntemlerden birinin³, Toplumsal Alan Analizinin, bir Türk şehrine uygulanmasına fırsat verecektir. Ayrıca, şehirleşme hareketlerine yeni sahne olmaya başlamış olan Türkiye'de, İzmir denemesi aynı yöntemle ileride yapılacak denemeler için, bir rehber ve başlangıç hizmeti görebilecektir. Son olarak, mekân içindeki sosyo-ekonomik

-
- (2) B. Berry and P. H. Rees, "The Factorial Ecology of Calcutta" *American Journal of Sociology*, Vol. 74, No. 5. (March 1969), pp. 445-491; D.T. Herbert, "Social Area Analysis: A British Study", *Urban Studies*, Vol. 4, No. 1 (Feb. 1967), pp. 41-60; F. Penalosa, "Ecological Organization of the Transitional City", *Social Forces*, Vol. 46, No. 2, (Dec. 1967), pp. 221-229 and D. C. McElrath, "Urban Differentiation: Problems and Prospects", *Law and Contemporary Problems*, Vol. 30, No. 1 (Winter 1965), pp. 103-110.
- (3) E. Shevky and W. Bell, *Social Area Analysis*, Stanford Univ. Press, Stanford, (1955). Başka bir yöntem için bkz. R. C. Tryon, *Identification of Social Areas by Cluster Analysis*, Univ. of Calif. Press, (1955); D. T. Herbert and W. M. Williams, "Some New Techniques for Studying Urban Sub-Divisions", *Problems of Applied Geography (II)*, *Geographia Polonica*, Vol. 3, (1964), pp. 93-117.

farklılaşmayı incelemenin, İzmir Araştırması yönünden ayrı bir önemi daha vardır. Bu çalışmada, sosyal davranışlar, siyasal parti örgütleri, iktisadî değişme sorunları, aile müessesesi ve benzeri konuların ele alındığı bireysel çalışmalarda, mekân değişkeni; değişme ve farklılaşma konularına yaklaşmakta bir araç olarak kullanılmaktadır. Bu nedenle, mekândaki sosyo-ekonomik farklılaşmanın ayrı bir çalışma ile aydınlatılmasının, araştırmanın tümü bakımından yarar sağlayacağı aşîkârdır.

Bu nokta, İzmir araştırmasının ilk metodoloji tartışmaları yapılırken de söz konusu olmuş ve uygulanacak anketler için istenen örneklemelerin, çeşitli farklılaşma derecelerindeki tabakalardan seçilmesini sağlamak üzere, şehrin bir takım "toplumsal" ya da, "doğal" alanlara ayrılması olanaklarının araştırılması istenmiştir. Gerek, böyle bir çalışmanın, araştırmanın tümüne başlamayı geciktirebileceği, gerekse İzmir'de, bütün Türkiye'de olduğu gibi, mahalle ölçüsünde sosyo-ekonomik farklılaşma çalışmaları yapmayı mümkün kılacak güvenilir nüfus sayımı rakamlarının bulunmayışı nedeniyle, böyle bir girişimden, o zaman için vazgeçilmişti. Bununla beraber, bir başka yazıda⁴ yöntemi ayrıntılarıyla anlatılan 8000'lik temel anketin sağladığı gelir, konut ve kalabalıklık gibi bilgilerden yararlanarak teşkil edilen gruplar, 2000'lik anket örneklemelerinin seçilmesinde esas alınmıştır.

II — Denemenin Yöntemi Üzerine Düşünceler

İzmir mahallelerinin tipleştirilmesinde kullanılan yöntem, genel olarak, mahallelerin herbiri hakkında elde olunan bilgilerin, belli teknikler kullanılarak, "toplumsal alan"lar meydana getirecek biçimde birleştirilmesinden ibarettir. Başka ülkelerde yapılmış olan benzer farklılaşma araştırmalarında farklı yöntemler kullanılmış olmasına rağmen, bu denemede, Eshrev Shevky ve Wendell Bell tarafından⁵ 1940'larda geliştirilmiş ve Amerika Birleşik Devletlerinde San Fransisco ve Los Angeles gibi şehirlerde uygulanmış bulunan Toplumsal Alan Analizi yönteminin uygulanmasına çalışılmaktadır. O halde, önce, söz konusu olan yöntemin esasları hakkında kısaca bilgi sahibi ol-

(4) Dr. Emre Kongar: Bu dizide yayınlanan İzmir'de Aile Araştırması.

(5) E. Shevky, ve W. Bell, a.g.e. ve *The Social Areas of Los Angeles: Analysis and Typology*, Univ. of California Press, Berkeley (1949).

mayaya ihtiyaç vardır. Daha sonraki bir aşamada, yöntemin İzmir mahallelerine uygulanmasının doğurduğu bazı sorunlara ve bunların çözümü için baş vurulan yollara yer verilecektir.

A) Toplumsal Alan Analizi Yönteminin Özellikleri

Shevky ve Bell tarafından geliştirilen Toplumsal Alan Analizinin hareket noktası; nüfus sayımı bölgelerini (census tract) üç temel değişkene göre sınıflandırmaktır. Bu değişkenler, **toplumsal sıra** (social rank), **şehirleşme** (urbanization) ve **etnik farklılaşma** (segregation) adını taşımaktadırlar. Bu değişkenleri yansıttığı varsayılan bilgiler, her sayım bölgesi için ayrı ayrı endeksler haline sokulmuş ve endeks numaraları birbirine yakın olan sayım bölgelerinin daha geniş bölgeler halinde birleştirilmesi sonucunda, yazarların "toplumsal alan" olarak nitelendirdikleri topluluk tipleri ortaya çıkmıştır⁶.

Shevky ve Bell; şehirleri karmaşık, modern ve endüstrileşmiş toplumun bir ürünü olarak görmekte ve şehir hayatının toplumsal özelliklerinin, ancak bu şehirlerin bağlı olduğu geniş sistemin değişen karakteri çerçevesi içinde anlaşılabilirliğini belirtmektedirler. Onlara göre belli bir anda, bir toplumu meydana getiren, şehir gibi alt-sistemleri, üç ayrı yapısal değişimden etkilenme derecelerine göre tiplere ayırmak mümkündür. Bu yapısal değişim biçimleri; 1) Hünerlerin (işgüc çeşitlerinin) dağılımında, 2) üretim faaliyetlerinin örgütlenmesinde ve 3) nüfusun bileşiminde meydana gelen değişimlerdir. Toplumlar teknolojik alanda ilerledikçe; verimlilikte, iktisadî faaliyetlerin örgütlenmesinde ve dolayısıyla toplumsal ilişkilerde yer alan değişimlere paralel olarak, nüfusun, tarım sektöründen endüstriye, ticaret, haberleşme, ulaşım ve hizmet sektörlerine kaydığı görülmektedir.

Topluluğun ölçeği büyüdükçe (increase in scale), iş-güc çeşitlerinde meydana gelen değişimler arasında; toprak gelirinin yerini teşebbüs gelirin bırakması ve belli bir teşebbüs içinde, sahiplik müessesesinin, teşebbüsün yönetilmesi rolünden daha az önemli duruma gelmesi dikkati çekmektedir. Aynı zamanda meslekler de; gerektirdikleri hüner, gelir ve prestij düzeyleri-

(6) E. Shevky and W. Bell. *Social Area Analysis*, pp. 17-18.

ne göre, kademeli bir gruplandırmaya ve sıralamaya konu olmaktadır.

Ölçeğin büyümesi ile birlikte, nüfusun gıda maddeleri ile olan ilişkileri de değişmekte, gıda maddeleri üretiminin nispi önemi azalmaktadır. Şehirlerdeki üretim ilişkileri, bu süreç içinde yoğunlaşmakta; aile kurumu, sırf iktisadi anlam taşıyan üretim fonksiyonlarını kaybetmektedir. Bunun bir sonucu olarak, ailenin üye sayısında, kadının çalışma hayatına katılmasıyla ilgili tavır ve davranışlarda ve ailenin yaşantı biçimlerinde de değişmeler olmaktadır.

Topluluk ölçeğinin büyümesinin, nüfusun bileşiminde yarattığı başlıca değişiklikler; hareketliliğin artması sonucunda nüfusun mekânda dağılma eğilimi kazanması; yaş ve cinsiyet dağılımındaki değişimin, besleyen ve beslenen hanehalkı üyeleri oranını da değiştirmesi, ve nüfus içindeki alt-grupların birbirlerinden uzaklaşmalarıdır.

Bütün bu değişikliklerin, bir şehrin çeşitli alt gruplarında ne ölçüde yer aldığını saptamak üzere, Shevky ve Bell'in yararlandıkları 3 endeks, yukarıda da belirtildiği gibi, **toplumsal sıra**, **şehirleşme** ve **etnik farklılaşma** endeksleridir. Bu endekslerin ölçtüğü varsayılan değişmeler, sırasıyla, iş-güç çeşitlerinin dağılımını, üretim faaliyetlerinin örgütlenmesini ve nüfusun bileşimini ilgilendirmektedir.

Toplumsal sıra endeksinin elde edilmesinde kullanılan bilgiler, meslek, öğrenim düzeyi ve kiradır. Bu endeks, her sayım bölgesi için, bu özellikleri yansıtan rakamların birleştirilmesiyle elde edilmiştir. **Şehirleşme** endeksi ise; doğurganlık, konut tipi ve faal nüfus içindeki kadınların oranı gibi değişkenlerden meydana gelmektedir. Bu değişkenler yardımı ile belirlenecek olan farklılaşmanın, modern toplumun gelişme süreci içinde, üretim faaliyetlerinin yapısında meydana gelen değişmelerden kaynak aldığı varsayılmıştır. Doğurganlığa hem nüfusla iktisadi faaliyetler arasındaki ilişkilerde; hem de ailenin yapısında ve görevlerinde yer alan değişikliklerin bir sembolü; konut tipi ile faal nüfus içindeki kadın nüfus oranına ise, aile yapısındaki değişikliğin ölçüleri gözü ile bakılmıştır. Son olarak, **etnik farklılaşma** da, farklı ırk ve milliyetlerden gelen grupların durumunu yansıtan, modern toplumlara has bir özellik olarak dikkate alınmıştır.

Shevky-Bell analizinin dayandığı varsayım; toplumsal sınırlar, şehirleşme ve etnik farklılaşma değişkenlerinin, şehirlerdeki farklılaşma ve tabakalaşmanın temel etkenleri olduğudur. Bu noktadan hareket edilerek, her sayım bölgesine, nüfusunun gösterdiği özellikler dikkate alınmak suretiyle belli puanlar verilmiş ve benzer puan alan bölgeler, "toplumsal alan" adı altında toplanmıştır. Bu bölgeler, önce, girdikleri toplumsal alanlara göre, üç boyutlu bir "toplumsal mekân diyagramı" (Social space diagram) içine sokulmuş, sonra da şehir haritası üzerindeki yerlerine yerleştirilerek, âdeta bir "toplumsal âlemler mozayığı"nin elde edilmesine çalışılmıştır.

Buraya kadar olan açıklamalardan anlaşılmış olacağı üzere, söz konusu araştırmalarda, Shevky ve Bell, analiz birimi olarak nüfus sayımı bölgelerini kullanmışlardır. Bununla beraber, araştırmacılar, farklı endekslerin ve farklı analiz birimlerinin kullanılmasına bir engel bulunmadığına da işaret etmişlerdir⁷.

"Toplumsal alan" deyimi, 'doğal alan' (natural area) ve "alt-kültür" (subculture) kavramlarına benzemekle beraber, onlardan oldukça farklıdır. Toplumsal alan, toplum içinde birbirine benzer özellikler taşıyan birimlerin meydana getirdiği mekânı anlatan bir kavramdır. Toplumsal alan kavramı; coğrafi mekâna bağlılık zorunluluğunda olmaması nedeniyle "doğal alan" kavramından; bir yersel (mahallî) topluluğu meydana getiren kişiler arasındaki etkileşim (interaction) derecesinden bağımsız olduğu için de, "alt kültür" kavramından ayrılmaktadır⁸. Shevky ve Bell'in tipleştirme denemelerinde sözü edilen toplumsal alan; genellikle, aynı yaşama düzeyinde bulunan, aynı şekilde yaşayan ve aynı etnik özelliklere sahip insanları içine almakta; ve böyle bir toplumsal alanın, insanların tipik tavır ve davranışları bakımından da, başka bir toplumsal alan tipinden sistemli bir biçimde ayrılacağı varsayılmaktadır.

Bu yöntemin kullanılabileceği başlıca alanlar şunlardır: a) şehirler ve şehirlerden daha küçük ölçekteki yerleşme birimleri arasında, belli bir anda karşılaştırmalar yapmak, b) aynı

(7) E. Shevky and W. Bell, *Social Area Analysis*, p. 20.

(8) E. Shevky and W. Bell, *Social Area Analysis*, p. 20; Doğal alan kavramı için ayrıca bkz. P. Hatt, "The Concept of Natural Area" *American Sociological Review*, Vol 11, (August 1946), pp. 423-427.

karşılaştırmalı incelemeleri, zaman içinde iki ayrı noktada tekrar etmek, c) bir şehrin çeşitli semtlerinde yaşayan insanların tavır ve davranışlarını sistemli bir biçimde araştırmak ve son olarak, d) uygulamalı araştırmaların hazırlık aşamalarında, bir temel çerçeve (örneğin, örneklem seçme aracı) olarak yararlanmak. Shevky-Bell tipolojisinden, şehirler içindeki toplumsal alanların belirlenmesi yanında, genellikle, geleneksel şehrsel büyüme modellerini⁹ test etmede bir araç olarak yararlanıldığı- nı da belirtmek gerekir. O halde, daha ileriki bir aşamada, bu yöntemden, E. Burgess, H. Hoyt ve W. Firey gibi ekologlar tarafından formüle edilmiş olan şehrsel büyüme varsayımlarının İzmir metropoliten alanı için test edilmesinde yararlanmaya çalışmak da yerinde olur.

Son olarak işaret edilebilecek bir nokta da Shevky ve Bell'in Los Angeles ve San Fransisco'da uyguladıkları bu yöntemin gerek başka Amerikan şehirlerine uygulanma kabiliyetinin, gerekse başka ülkeler şehirleri bakımından geçerliğinin, çeşitli araştırmalara konu olmuş¹⁰ ve genellikle iyi bir yöntem olduğunun kabul edilmiş bulunmasıdır. İzmir üzerindeki bu kısa deneme, Türkiye'de ilk olarak toplumsal alan analizi yönteminin uygulanmasına olanak vermektedir.

-
- (9) Bu modellerin kısa bir tasviri için bkz. S. F. Chapin, Jr., **Urban Land Use Planning**, Univ. of Illinois Press, (2nd ed.), (1965) pp. 10-21
- (10) O. D. Duncan, "Review of Social Area Analysis" **American Journal of Sociology**, Vol. 61, (1955); A. H. Hawley and O. D. Duncan, "Social Area Analysis: A Critical Appraisal", **Land Economics**, Vol. 33, (Nov. 1957), pp. 337-345; W. Bell, "The Utility of the Shevky Typology for the Design of Urban Sub-Area Field Studies" **Journal of Social Psychology**, Vol. 47 (1958), pp. 71-83; M. Van Arsdol, S. Camilleri and C. Schmid, "The Generality of Urban Social Area Indices", **American Sociological Review**, Vol. 23 (1957), pp. 277-284; T.R. Anderson and L. L. Bean, "The Shevky-Bell Social Areas: Confirmation of Results and Reinterpretation", **Social Forces**, Vol. 40 (1961), pp. 119-124; T. Anderson, and J. Egeland, "Spatial Aspects of Social Area Analysis", **American Sociological Review**, Vol. 26, (June 1961), pp. 392-399; D. C. Mc Elrath, "The Social Areas of Rome: A Comparative Analysis", **American Sociological Review**, Vol. 27 (1962), pp. 376-391; J. R. Udry, "Increasing Scale and Spatial Differentiation", **Social Forces**, Vol. 42, (May 1964), pp. 403-413; and, D. T. Herbert, *op. cit.*

B) İzmir Mahallelerini Tipleştirme Denemesinin Yöntemi

1 — Genellikler

Belli nüfus topluluklarının, sosyo-ekonomik özelliklerine göre tipleştirilmesinde başka yöntemler de kullanılmış olmasına rağmen¹¹ bunların hemen hepsinde, toplumsal alan analizindeki temel düşüncelerin, küçük farklarla, ortak bir özellik teşkil ettiği belirtilebilir. Yapılan değişiklikler, yöntemin esasından çok, kullanılan değişkenlerin cinsinde ve sayısında yer alan küçük çapta değişiklikler niteliğindedir. Gerek bu durum, gerekse Shevky-Bell yaklaşımının bir genel gelişme kuramına (teorisine) bağlanmış bulunması, İzmir üzerindeki bu denemede, bizi toplumsal alan analizi tekniğini tercihe yönelten nedenler olmuştur.

2 — Orijinal Yöntemin Değiştirilen Yönleri

İzmir mahallelerinin tipleştirilmesinde, toplumsal alan analizinin orijinal özelliklerinden bazı noktalarda ayrılmak ihtiyacı duyulmuştur. Bunlardan bir kısmı, endeksleri teşkil eden değişkenlerin seçimini ilgilendirmekte; diğer bir kısmı ise yöntemin, değişkenler dışında kalan unsurları ile ilgili bulunmaktadır. Değişkenlerle ilgili değişiklikler az ilerde söz konusu edilecektir.

Değişkenler dışında yaptığımız değişikliklerden birincisi; İzmir mahalleleri hakkındaki bilgilerimizin, nüfus sayımı sonuçlarından değil, fakat 1965 seçmen kitlesine %3'lük bir örnekleme ile uygulanan geniş bir anketin verdiği sonuçlardan elde edilmiş olmasıdır. İstatistiksel yönden eleştirilecek olan bu ayrılma, hem şehir merkezi, hem de civardaki yerleşmeler üzerinde, amaçlarımız için elverişli bilgilerin, nüfus sayımı sonuçlarından çıkarılması olanaksızlığı nedeniyle zorunlu olmuştur. Burada, Shevky-Bell tekniğinin, örnekleme anketler yolu ile sağla-

(11) B. Berry and P. H. Rees, op. cit; R. C. Tryan, Op. cit; D. T. Herbert and W. M. Williams, op. cit; W. S. Peters, "Cluster Analysis in Urban Demography", *Social Forces*, Vol 37, No. 1, (Oct. 1958), pp. 38-44; E. Gittus, "The Structure of Urban Areas", *Town Planning Review*, Vol. 25, No. 1, (April 1964), pp. 5-20.

nan bilgilere dayanılarak uygulandığı ilk araştırmanın, bizimkisi olmadığına işaret etmek gerekir¹².

İkinci olarak, bu denemede nüfus sayımı bölgesi birimi yerine, mahalle birimleri kullanılmıştır. Birincisiyle yakından ilişkili olan bu değişiklik ihtiyacı; örnekleme anketimizin, mahalle birimlerinden meydana gelen "Seçim Kurulu" sınırları temel alınarak uygulanmış olması zorunluluğundan doğmuştur. Esasen, Skevky ve Bell'in, kullandıkları tekniğin, sayım bölgesinden farklı mekân birimleri, örneğin, mahalleler üzerinde uygulanabileceğini öngördüklerine, yukarıda değinmiştik¹³.

Üçüncü olarak, İzmir denemesinde, etnik farklılaşma endeksine de yer verilmemiştir. Bu, İzmir'de etnik azınlık bulunmadığından, ya da bu konunun önemsiz olmasından değil¹⁴ Muşevî, Rum ve Ermeni azınlığın bir kere çok azalmış olmasından, sora da, temel anketimizde etnik orijinle ilgili soruların yer almamış bulunmasından dolayıdır. Ankete, mülâkatlar yolu ile etnik orijin hakkında bilgi toplamanın güç olacağı görüşü egemen olmuştur. Shevky ve Bell çalışmalarının uygulandığı Amerikan toplumu ile, İzmir halkının etnik yapı özellikleri arasındaki benzemezlik, bu noktanın ihmal edilmesini, denemenin vazgeçilmez bir unsuru olmaktan çıkarmıştır.

3 — Değişkenler

Toplumsal sıra ve şehirleşme endekslerini meydana getiren değişkenlerde de, İzmir'in, hızla değişmekte olan Türk toplumunun özelliklerine ve eldeki bilgilere göre bazı değişiklikler yapılmıştır. Bu denemede, toplumsal sıra endeksinin unsurları, meslek, gelir, öğrenim ve konut koşullarıdır. Bazı yazarların, tek bir serinin, toplumsal durumun daha hassas bir göstergesi olduğu görüşünü¹⁵ belirtmesine rağmen, uygulamada, genellikle birden fazla serinin kullanıldığı görülmektedir¹⁶. Türkiye gi-

(12) D. T. Herbert, op. cit. p. 55.

(13) Bkz. DİP-not No. 7.

(14) Konunun, Türk şehirleri için taşıdığı önem için bkz. Xavler de Planhol, *The World of Islam*, Cornell Univ. Press. (1959).

(15) Joseph A. Kahl and James A. Davis, "A Comparison of Indexes of Socio-Economic Status, *American Sociological Review*, Vol. 20, (June 1955), pp. 322.

(16) R. N. Howard, "Classifying a Population into Homogeneous Groups in J. R. Lawrence, (ed), *Operational Research and the Social Sciences* p. 586.

bi şehirlerinde yaşayan halkın özelliklerinde semtten semte büyük farklılıklar görülen bir ülkede, çeşitli değişkenler arasındaki bağıntının 1'e yakın olamayacağı varsayımı, bizi, bu dört ayrı unsuru endeksin bileşimine sokmaya yöneltmiştir. Netekim, meslek ve gelir serileri arasında aradığımız bağıntının, (0.002) den fazla olmadığını; bunun gibi, gelir ve konut serileri arasındaki bağıntının ise, sadece (0.020) olduğunu saptamış bulunuyoruz. Aralarındaki bağıntı bu derece düşük olan 4 seri kullanmak suretiyle, sosyo-ekonomik statünün tek boyutlu bir olgu imiş gibi gösterilmesi tehlikesinden kaçınılmıştır.

Meslek değişkeninin ölçüsü olarak, anketimizin meslek kodunda yer alan mesleklerden, aşağıdaki üç tanesinde bulunan nüfusun yüzdeleri toplamı alınmıştır. Bu meslekler, a) Düz, yarı vasıflı ve vasıflı işçiler, b) Şahsî hizmetlerde çalışanlar ve c) Esnaf, küçük esnaf ve seyyar satıcılardır. Toplumsal sıralamada, bu mesleklerin en alt aşamada bulundukları varsayımı yapılmıştır. Bu varsayıma göre, bir mahallede nüfusun ne kadar büyük bir yüzdesi bu mesleklerde ise, o mahallenin toplumsal sıralamalarındaki yeri o derecede aşağılarda demektir. Böyle bir varsayım, Türkiye'de, mesleklere karşı tavırları saptayan bazı araştırmaların sonuçlarına da uygun düşmektedir¹⁷. Toplumsal sıra endeksimizde Shevky-Bell tipleştirmesindekinden farklı olarak, gelir değişkeni vardır. Özellikle gecekonduarda yaşayan nüfusun gelir düzeyi üzerindeki tartışmalar, gelirin, tipleştirmedeki yanılgıları düzeltici bir etkisi olabileceğini bize düşündürmüştür. Bu nedenle, aylık geliri 500 TL. den az olan hanehalkı yüzdelerine göre, mahalleler bir sıraya konmuştur. Bu yüzde ne kadar yüksekse, o mahalle, toplumsal sıralamada, o ölçüde aşağıdadır.

Üçüncü olarak, öğrenim düzeyi alınmış ve her mahallede hiç öğrenim görmemiş olanların yüzdesi hesaplanmıştır. Yüzdesi düşük mahalleler, toplumsal sıralamada başlarda yer almaktadır.

Son olarak, Shevky ve Bell çalışmalarında yer almakla beraber, toplumsal sıra endeksinin değil, fakat şehirleşme endek-

(17) R. Keleş, *Eski Ankara'da Bir Şehir Tipolojisi*, Ankara 1971, s. 74-80
M. Kıray, *Ereğli, Ağır Sanayiden Önce Bir Sahil Kasabası*, Ankara 1964, s. 71.

sinin bir unsuru olan konut (barınma) biçimi¹⁸ bizim denememizde toplumsal sıra endeksine sokulmuştur. Shevky-Bell çalışmasında, toplumsal sıra endeksinin benzer unsuru kiradır. Biz, kira yerine, her mahalledeki gecekondü yüzdesini, farklılaşma ölçülerinden biri olarak almayı tercih ettik. Bu tercih; toplumsal sıralamada üstte bulunan mahallelerde gecekondü tipindeki konutların; aksine, sıralamanın alt aşamalarındaki mahallelerde de lüks konutların en az oranda bulunacağı varsayımına dayanmaktadır. Shevky ve Bell'in, şehirleşme endekslerine sokmuş oldukları "konut tipi" kavramı, bahçeli, tek katlı, tek hane halkına ait konut tipidir ki, aynı kavramın, Türkiye'de yapılmakta olan bir tipleştirilmeye sokulmasının, yanıltıcı sonuçların doğmasına yol açabileceği düşünülmüştür.

Toplumsal sıra endeksimizin unsurları, Shevky kavramlaştırmasına uygun olarak, daha çok iktisadî nitelik taşıyan, iktisadî güçleri yansıtan, ya da onlarla yüksek derecede bağıntısı bulunan unsurlardır¹⁹.

Öte yandan, daha çok toplumsal nitelikte olan ve tavır ve davranışlardaki değişimleri yansıtan şehirleşme endeksi iki değişkenden oluşmaktadır. Bunlardan birincisi, hane halkı üyelerinin sayısı, yani kalabalıklığıdır. Bu kavram, Shevky ve Bell'in "doğurganlık" değişkeni yerine alınmış ve ailelerin şehirleşme derecelerinin yükselmesine paralel olarak, çocuk sayısında ve geniş aile tipi oranında da bir azalma olacağı varsayımına dayanmıştır. Hernekadar, 2, ya da 3 çocuklu ailenin, diğerlerine kıyasla, doğurgan ya da fazla doğurgan olduklarını varsaymak yanıltıcı ise de, endeksimize sokulan bu değişken, 7 ve daha fazla üyesi bulunan hane-halkı yüzdesini esas almak suretiyle, uçlardaki yığılmaları iyice yansıtabilecek bir duruma sokulmuştur.

Şehirleşme endeksinin ikinci unsuru, faal nüfus içindeki kadın yüzdesidir. Temel anketimizde bu noktada yardımcı olabilecek sorular yoktur. Bununla beraber, mülâkat yapılanlara sorulan, "Para kazananlara siz de dahil misiniz?" sorusundan bu amaçla yararlanmaya çalıştık. Bu soruya "evet" şeklinde cevap vermiş olan kadın seçmenler, "faal nüfusa dahil kadın" olarak

(18) Sahife 5'e bakınız.

(19) D. T. Herbert, *Op. Cit.* p. 57.

dikkate alınmışlardır. Burada iki noktaya işaret etmek zorunludur: birincisi, faal nüfusa dahil olmadan da, kadının para kazanmasının mümkün olabileceğidir. İkinci nokta ise, faal nüfusa dahil kadın yüzdesi yüksek olan mahallelerin, şehirleşme ölçeği üzerinde nerede yer alacakları konusudur. Yani, bir mahallede faal nüfusa dahil kadın yüzdesi yüksek ise, bu mahalle, diğerlerine oranla, daha fazla mı, yoksa daha az mı “şehirleşmiş” sayılacaktır? İlk akla gelen, Shevky-Bell çalışmasında olduğu gibi, kadının artan oranda çalışma hayatına katılmasını, şehirleşmeye paralel bir olgu saymak gerektiğidir. Yani, az yukarıda söz konusu edilen yüzdenin büyüklüğü, fazla şehirleşmiş olmanın işareti sayılmalıdır. İzmir denemesine başlarken; zengin ve müreffeh semtlerde kadının çalışmasının, bir tavır ve davranış değişikliğinin doğrudan doğruya sonucu olduğu; buna karşılık, örneğin, gecekondu bölgelerindeki kadınların, çalışma hayatına malî ve iktisadî güçlerin zorlamasıyla girmek zorunda bulundukları varsayılmıştır. Bu durumda, tavır ve davranışlardaki değişmelerle ilgili olan “şehirleşme” endeksimizin, asıl zengin ve müreffeh mahallelerdeki kadınların durumunu en iyi biçimde yansıtacağı kabul edilmiştir. Bunun bir sonucu olarak, beklenildiği gibi, bu mahallelerdeki çalışan kadın yüzdesi yüksek çıkmıştır. Fakat aynı zamanda, gecekondu bölgelerinde de çalışan kadın yüzdesi, İzmir ortalaması olan % 11.3’ün civarında veya üzerinde kalmaktadır. Bu oranın düşük bulunduğu mahalleler, uçlar arasında ortada kalan mahalleler ile belediye sınırları dışında olup anket kapsamına alınmış, köy karakterini geniş ölçüde korumakta olan mahallelerdir.

Çalışan kadın yüzdesinin, hem zengin ve müreffeh semtlerde, hem de gecekondu bölgelerinde yüksek çıkması²⁰ şehirleşme endeksimizin, zengin bölgeden fakir bölgeye gidildikçe belirli ve tutarlı bir yükselme eğilimi gösteren “kalabalıklık” unsuru ile, “faal nüfusa dahil kadın nüfus” unsuru arasında açık bir ayrılık bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Bu durumda, şehirleşme endeksimizin güvenilirliği ve anlamı konusunda bizde tereddütler uyanmıştır.

(20) Toplumsal sıra endeksinin “meslek” değişkeni ile, şehirleşme endeksinin “faal nüfusa dahil kadın” değişkeni arasında bağıntı aradığımız zaman, $r=0.007$ olduğu görülmüştür.

Son olarak işaret edilmesi gereken bir nokta da, toplumsal sıra standart puanları ile²¹ şehirleşme standart puanları arasındaki bağıntının oldukça küçük bulunmasıdır. Her iki seri arasındaki bağıntı, (0.096) olarak hesap edilmiştir. Bu durumda, belki mahallelerin, sadece, toplumsal sıra standart puanlarına göre gruplandırılması²² ve o boyut üzerinde haritalanması²³ daha uygun sayılabilir.

4 — Hesaplama ve Haritalama Tekniği

Buraya kadar açıklanan değişkenlerle ilgili seriler her mahalle için hazırlandıktan sonra, EK-A'da yer alan İzmir Mahallelerini Tipleştirme Matriksi elde edilmiştir. Matriksteki bilgiler, özetle şunlardır.

Toplumsal Sıra Değişkenleri:

1. Meslek: a) Düz, yarı vasıflı ve vasıflı işçilerin yüzdesi
b) Şahsî hizmetlerde çalışanların yüzdesi
c) Esnaf, küçük esnaf ve seyyar satıcıların yüzdesi
2. Gelir : Aylık toplam geliri 500 TL. den az olan hane halkı yüzdesi
3. Öğrenim: Hiç öğrenim görmemiş olanların yüzdesi
4. Konut : Gecekonduların, toplam konutlar içindeki yüzdesi.

Şehirleşme Değişkenleri:

1. Kalabalıklık: 7 ve daha fazla üyesi bulunan hane halkı yüzdesi.
2. Faal nüfusa dahil kadın: Mülâkat yapılan kadın seçmenler içinde, para kazananların yüzdesi.

(21) Standard puanların nasıl hesaplandığı az ilerde belirtilecektir. Bkz. S. 19.

(22) Bkz. EK-D (1)

(23) Bkz. EK-G (2) Harita II

Bütün bu değişkenlerle ilgili yüzdelerin toplanmasında, basit aritmetik ortalamalar kullanılmıştır²⁴. Böylece elde edilen ortalama puanlar; her mahallenin, toplumsal sıra ve şehirleşme boyutları üzerindeki durumunu ortaya koymuştur. Ancak bu ortalama puanların standartlaştırılması için ayrı bir işleme ihtiyaç vardır. Ortalama puanları standartlaştırmak üzere aşağıdaki formül uygulanmıştır. Standard puan = $100 - x(r-o)$. Bu formülde

100

$$K = \frac{\text{En büyük ve en küçük ortalama puanlar arasındaki fark}}{100}$$

r = Bir mahallenin ortalama puanı

o = En küçük ortalama puan

Buna göre bulunan standard puanlar 0 — 100 arasında kalmakta; hem bu sınırlar içinde gruplandırılmaları, hem de her iki eksen (toplumsal sıra ve şehirleşme) üzerindeki değerlerinin karşılaştırılması kolaylaşmaktadır. Puanların standartlaştırılması işleminden sonra, her mahallenin, biri toplumsal sıra, diğeri şehirleşme ile ilgili iki standard puanı olmaktadır. EK-B (1) a'da görüldüğü üzere, bu puanlar birleştirilmek suretiyle, bir "toplumsal mekân diyagramı" (Social space diagram) üzerinde, her mahalleyi bir toplumsal alana sokmak mümkündür. Şemada görüldüğü gibi, 16 toplumsal alan tipi vardır ve toplumsal sıra ekseninde soldan sağa, şehirleşme ekseninde ise aşağıdan yukarıya gidildikçe standart puanlar büyümektedir.

İzmir temel anketine giren 173 mahalleden, haklarında bilgi bulunan 147 mahallenin, toplumsal alan tiplerine dağılışı, EK-B (1) b'de ve EK-C (1) de görülmektedir.

Bundan sonraki aşama, her mahalleyi ait olduğu toplumsal alan tipini belirten renkle İzmir haritası üzerinde göstermek ve mahallelerin ne derecede birörnek toplumsal alanlar içinde

(24) Başka teknikler için bkz. J. A. Kahl ve J. D. Davis, *Op. Cit.*, pp. 317-325 ve Elton Jackson and Richard Curtis, "Conceptualization and Measurement in the Study of Social Stratification" in Hubert M. Blalock and Ann B. Blalock, *Methodology in Social Research*, McGraw Hill, 1968, pp. 112-149.

toplandıklarını görmektir. Bu noktada karşılaşılan başlıca güçlük, seçim kurullarından ve belediyeden alınan mahalle listesi-ne uygun, mahalle sınırlarını gösteren bir haritanın bulunamayışıdır. Bu nedenle, 1964 tarihinde İzmirde nüfus dağılımı üzerinde yapılmış bir çalışmaya eklenen şehir haritasından²⁵ yararlanmaya çalışılmıştır. Bununla beraber, İzmir anketine giren mahallelerden bir kısmının, söz konusu haritada bulunmaması, aksine haritada sınırları belirli mahallerden bazıları hakkında temel anketimizde bilgi olmaması bu haritadan elde edilen yararı sınırlamıştır. Bu durumda, standart puanları ve toplumsal alan tipi bilinen mahallelerin haritada gösterilmesi için çaba harcanmış, yeri yaklaşık olarak bilinen, çevre belediyeleri içindeki mahalleler ise, haritaya eklenmiştir²⁶.

III — Sonuçlar Hakkında Kısa Not

Birleşik endeksler (composite indexes) yardımıyla yapılan bütün sosyo-ekonomik gruplandırma çalışmalarında olduğu gibi, İzmir denemesinde kullanılan göstergelerin seçiminde ve bunlara değerler verilmesinde de, keyfîlik unsurunun önemli rol oynadığı ileri sürülebilir ve eleştirilebilir. Bununla beraber, denemeye ek olarak verilen 7 haritanın dikkatle incelenmesi, bu çalışmanın hergünkü gözlemlere ve sağduyuya aykırı düşmeyen bazı sonuçları ortaya çıkardığını göstermektedir. Haritalarda, beyaz bırakılmış, adları bilinmeyen ve haklarında bilgi bulunamayan mahalleler bir yana bırakılacak olursa, İzmir Metropolitlen alanı içinde bazı Toplumsal Alanların var olduğunu belirtmek hatalı olmaz. Toplumsal Alan tiplerine göre mahalleleri gruplandıran Harita I, bu konunun aydınlatılmasına yardımcı olmaktadır. Karşıyaka kıyıları ile, Karataştan başlamak üzere, Küçükyalı, Göztepe ve Güzelyalı semtlerini içine alan hemen hemen bütün Hatay; hem toplumsal sıra, hem de şehirleşme standart puanları, 75-100 arasında değişen zengin ve mü-

(25) E. Tülmertekin, ve C. Korkut "İzmir Şehrinde Nüfus Dağılışı", **İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Dergisi**, C. 8, No. 14. (1964), s. 124-131.

(26) Haritalama güçlükleri ile ilgili olarak bkz. EK-E. Bornova, Çamdibi, Altındağ, Gültepe, Buca, Yeşildere ve Balçova gibi civar belediyeler içinde kalan ve anketin uygulandığı 23 mahallenin sınırları tarafımızdan yaklaşık olarak çizilmiştir.

reffeh mahallelerdir. Bu mahallelerde, örneğin, geliri 500 TL. den az olan ailelerin oranı % 9 ile % 31.5 arasında değişirken, toplumsal sıra standart puanları 0-24 arasındaki I-Tip mahallelerde, aynı gelir düzeyindeki ailelerin oranı, % 41.7 ile % 93.3 arasında değişmektedir. Haritada, bilgi eksiklikleri yüzünden boş bırakılmış olmalarına rağmen, Fuar, Kültür, Alsancak ve Kordon semtlerindeki mahallelerin büyük çoğunluğunun IV-Tip içinde yer almaları olasılığı büyüktür. Küçük bir kısmı dışta bırakıldığı takdirde, Buca belediyesi sınırları içindeki yeni yerleşme alanlarının da, IV. Tip'e sokuldukları görülmektedir.

Öte yandan, Karşıyaka'nın, belediye sınırlarına yakın Cumhuriyet, Şemikler ve Yalı mahalleleri, IV. Tip'ten kesinlikle ayrılmaktadır. Bu yapı, Bornova'nın bir kesimi ile, Çamdibi ve Altındağ semtlerinde kalan mahallelerde de gözlenmektedir. Ayrıca, şehrin Doğu ve Güneydoğusunu çevreleyen gecekondu semtleri ile, İzmir merkezindeki orta halli ve geleneksel İzmir karakterini geniş ölçüde sürdüren semtler arasında kalan ve Harita I'de açık maviye ve yeşile boyanmış bulunan bu mahalleler, gecekondu halkının geçiş ve yükselişi için âdeta bir basamak gibidirler. Daha doğru bir deyişle, meslek yapısı, geliri ve öğrenim düzeyi ve fizik özellikleri ile, bu mahalleler, gecekonduyunun biraz yukarısında yer almakta; belki de, test edilmesi gereken bir varsayım olmakla birlikte, şehir yaşantısına uyumunu sağlayan, geliri artan bir kısım gecekondu ailelerinin göç ettikleri, "nüfus çeken birimler" hizmeti görmektedirler. Mahallelere göre içe ve dışa göç hareketlerinin saptanması bu konuda ipuçları verebilir.

Aslında, bu mahallelerden birçoğu, gecekondu tipi konut oranı hayli yüksek olan mahallelerdir. Buralarda, gecekondu tipi konut oranları, % 5.3 ile % 71.4 arasında değişmektedir. Bununla beraber, bu mahallelerin, daha çok gecekondu mahallelerini içine alan I. Tip içinde değil de, II. Tip içinde yer almaları, ailelerin nispeten az kalabalık olmasından ve faal nüfus içindeki kadın oranının yüksekliğindendir. Bu bize, şehirleşme değişkenlerinin, toplumsal alan tipinin belirlenmesi üzerinde değişirici etkisi olduğunu göstermektedir.

I. Tip'e giren mahallelerde, gecekondu tipi konutların oranı % 54.1 ile % 100; hiç öğrenim görmemiş seçmen oranı % 42.1 ile % 93.8; 7 ve daha fazla üyesi bulunan hane halkı oranı ise

% 0 ile % 33.3 arasında değişmektedir. Bu tipe giren mahalleler, bilindiği gibi, Bayraklı'dan, Salhane üzerinden şehre uzamakta ve Boğaziçi, Zeytinlik, Gürçeşme yolu ile Gültepe ile birleşmektedirler. Bunlardan başka, Yeşilyurt'un büyük bir kısmı da bu tipe girmektedir.

Belki, mahallelerin, toplumsal sıra standart puvanlarına göre sınıflandırıldıkları, şehirleşme puvanlarının dikkate alınmadığı Harita II, İzmir'deki farklılaşmayı, Harita I'den daha iyi aydınlatabilmektedir. (EK-G (2)). Bu harita da, Toplumsal Alan Tiplerini gösteren harita gibi, Karsıyaka kıyıları ile, Hatay ve Alsancak'ın oluşturduğu toplumsal alanı, gecekondu bölgelerinden kesin çizgilerle ayırmakta; fakat fazla olarak şehrin bir özelliğini daha ortaya koymaktadır. O da, İzmir'de toplumsal alanlar varsa, bu alanların, körfezi çevreleyen yarım çemberler halinde, Kuzeyde, Batı-Doğu yöneltisinde, sonra da, Kuzey-Doğu-Güney-Batı yöneltisinde uzamakta olduklarıdır. En içte kalan ve körfez kıyılarını kapsayan çember, toplumsal sıralamada başta yer alan mahallelerden kuruludur. (Bkz. EK-D (4)) Bunun hemen arkasındaki kesik yarı çember, Harita II'deki sarı renkli mahallelerdir. Bunlar, iş ve ticaret alanları ile geniş ölçüde karışmış, nüfusun başka semtlere kaçtığı, arsa değerlerinin spekülasyonla kabaran baskısı nedeniyle oldukça hızlı bir yenilenmeye sahne olan Eski İzmir mahalleleridir. Bu mahallelerde, ne kıyıları çevreleyen müreffeh ailelere, ne de gecekondu bölgelerinin toplumsal sıra özelliklerini bütün çıplaklığı ile taşıyan aile tiplerine rastlamak mümkün değildir. Bunlar, kendilerini çevreleyen yeşil renkli halkaya bağlı mahallelerle yer yer iç içe girmiş olmakla beraber, onlar kadar gecekondu bölgesi özelliklerine yakın değildirler. Köy karakterini yeni kaybetmeye başlamış olan, çevre belediyelere bağlı bazı mahalleler de, bu grup içinde yer almaktadır. Yeşilyurt'un bir kesimi ile Balçova, bir kısım Bornova, Çamdibi ve Altındağ bunun örnekleridir. En dışta kalan halka, daha önce değinilmiş olan, gecekondular çemberidir. Kıyıya paralel giden bu dört çemberin yüksekliği, toplumsal sıra düştükçe, artmaktadır. Yani, deniz düzeyine en yakın yerler toplumsal sıralamada başta yer almakta, tepelerden geçen en dış çembere doğru yaklaştıkça her çember içindeki mahallelerin toplumsal sıra standart puvanları düşmektedir.

Bu haritanın ortaya çıkardığı sonuçlardan biri de, İzmir'in

ekolojik yapısının, geleneksel şehrsel büyüme kuramlarına uyan bir nitelik taşımadığı, belki ters yönde bir uyarılık gösterdiğidir. Uyarılık, bütünlüğü bulunmasa bile, çemberlere benzeyen bazı biçimlerin, şehir yapısına egemen görünmesindedir. Uymazlık ise farklı sınıfların ve grupların bu yapı içinde işgal ettikleri yerlerin, E. Burgess'in belirttiğinden farklı olmasındadır²⁷. Şöyle ki, İzmir'de fakir ve işçi semtleri şehrin merkezinde değil, çevresinde yer almaktadır. Aksine, belki de doğanın İzmir'e verdiği bir şansın sonucu olarak, seçkinler, merkezde ve merkeze yakın kıyılara yerleşmiş bulunmaktadır. Cumhuriyet döneminden önceki İzmir'de, bunun böyle olmasında, şehrin bu merkez kesiminin, Batı ülkeleriyle başta ticarî olmak üzere bütün bağlatıların sağladığı bir temas noktası rolü olusunun önemli etkisi vardır. Cumhuriyet döneminde ise, bu yapının, küçük değişikliklerle varlığını korumuş olduğu, yangın yerlerinin yeniden düzenlenmesinde ve imarında, aynı yapının veri olarak alındığı görülmektedir. İzmir'de olduğu gibi, Burgess'in ortak merkezli çemberler (concentric circles) kuramına uygunluk göstermeyen, başka az gelişmiş ülke şehirlerine rastlamak da mümkündür²⁸. Toplumsal sıralamada, aşağılarda yer alan gecekondu bölgelerinin ise, Belediye sınırları yakınında ve ötesinde toplanmaları; çoğu az gelişmiş ülkelerde gözlenen şehirlere akın hareketinin, arsa değerlerinin mütevazı aile bütçeleri üzerindeki baskısının dolaysız sonucu olarak görülmektedir²⁹. Metne ek olarak sunulan, meslek, gelir, öğrenim, konut ve kalabalıklık ile ilgili tek tek haritalarda, yukarıdan beri söz konusu edilen farklılaşma açıkça belirmektedir. Bu haritaların üst üste konulmasının, az çok farklarla temel yapıyı yansıtacağına inanılabilir.

Son bir nokta da, bazen ileri sürüldüğünün aksine, gecekondu bölgelerinde yaşayan ailelerin, gerçekten, gelir düzeyi en düşük aileler olduklarıdır.

(27) Robert E. Park and Ernest W. Burgess, *The City*. The University of Chicago Press, Chicago, (1967) pp. 47-62.

(28) T. G. McGee, *The Southeast Asian City*, New York, Praeger, (1967) A. Mabogunje, *Urbanization in Nigeria*, Univ. of London Press, London, (1968); Gerald Breese, *Urbanization in Newly Developing Countries*, Prentice-Hall (1966).

(29) Charles Abrams, *Man's Struggle for Shelter in an Urbanizing World*, M. I. T. Press. Cambridge, (1963).

İZMİR MAHALLELERİNİ TİPLEŞTİRME MATRİKSİ

Toplumsal Sıra Değişkenlikleri

Şehirciye Değişkenleri

Mahalleler		Ortalama Standart					Kala- balık- lık	Faal nü- sa dahil kadın	Ort. Pu- van	Stan- dard puvan	Toplumsal Alan Tipi	
No.	Adı	Meslek	Gelir	Öğrenim	Konut	Puan						Puan
01	Akarçalı	33.3	56.3	59.8	29.9	44.8	42	4.5	5.9	5.2	84	2D
02	Akdeniz											
03	Akinci											
04	Aksoy	20.4	12.2	17.6	1.4	12.9	93	1.4	36.1	18.8	42	4B
05	Alaybey	11.6	9.0	12.8	0	8.4	100	0	10.9	5.5	83	4D
06	Ali Reis	31.4	37.1	42.9	11.4	30.7	64	5.8	12.5	9.2	71	3C
07	Alsancak	15.2	18.5	29.3	0	15.8	88	0	29.1	14.6	55	4C
08	Altay	46.5	42.5	55.0	15.0	39.8	50	2.5	16.7	9.6	70	3C
09	Altınordu	43.8	37.6	25.0	6.3	37.6	53	0	50.0	25.0	22	3A
10	Altıntaş	22.2	20.2	44.4	0	21.7	79	4.4	25.0	14.7	54	4C
11	Araphasan	26.3	21.0	34.2	23.7	26.3	71	5.3	28.6	17.0	47	3B
12	Atatürk (Alsancak)	25.0	66.7	47.2	47.2	46.5	39	13.9	18.2	16.1	50	2C
13	Atatürk (Hatay)	42.8	25.0	53.6	71.4	48.2	36	0	15.4	7.7	76	2D
14	Bahariye	14.9	27.1	41.9	2.7	21.7	79	0	27.3	13.7	58	4C
15	Bahariye	17.1	55.2	53.6	20.7	37.9	53	6.9	14.3	10.6	67	3C
16	Bahçelievler	16.7	16.7	50.0	0	20.3	79	5.6	8.8	7.0	78	4D
17	Balıkuyu	37.6	53.8	57.7	46.2	48.6	36	1.0	12.0	6.5	80	2D

Toplumsal Sıra Değişiklikleri

Sahneleme Değişkenleri

Mahal'eler No.	Adı	Toplumsal Sıra Değişiklikleri						Sahneleme Değişkenleri				Toplumsal Alan Tipl
		Meslek	Gelir	Öğrenim	Konut	Ortalama Puan	Standart Puan	Kala- balık- lık	Faali- yet da- hili- kadın	Ort. Pu- van	Stan- dard puvan	
18	Barbaros (Çamdibi)	48.0	54.0	50.0	16.0	42.0	46	10.0	7.4	8.7	73	2D
19	Barbaros (Hatay)	27.2	23.7	33.9	5.1	22.5	77	1.7	16.0	8.9	72	4C
20	Barbaros (Yeşilyurt)	33.3	47.6	66.7	33.3	45.2	41	9.5	10.0	9.8	70	2C
21	Bayraklı	31.5	21.9	42.5	24.7	0.2	65	1.4	24.4	12.9	60	3C
22	Birinci Kadriye	42.1	42.9	65.2	30.4	45.2	41	6.3	22.6	14.5	55	2C
23	Birinci Kahra- manlar	37.1	18.6	33.3	3.7	23.2	76	3.7	14.3	9.0	72	4C
24	Birinci Kültür	17.7	5.4	17.6	2.7	10.9	96	0	30.6	15.3	53	4C
25	Boğaziçi	45.3	71.6	47.4	72.6	59.2	19	3.3	31.5	17.4	46	1B
26	Bostanlı	17.2	31.3	37.5	9.4	23.9	75	6.2	22.2	14.3	56	4C
27	Bozkurt	18.2	63.6	54.5	0	34.1	59	0	12.5	6.3	80	3D
28	Bozkaya	49.0	48.9	58.1	51.2	51.8	31	4.6	0	2.3	93	2D
29	Burhanettin Uluç	49.0	68.6	70.6	78.4	66.7	7	2.0	19.2	10.6	67	1C
30	Cennetoğlu	43.8	53.1	65.6	100.0	65.6	9	6.3	25.0	15.7	51	1C
31	Cumhuriyet (Karsiyaka)	46.9	60.8	73.5	81.6	67.3	9	0	7.7	3.9	88	1D

Toplumsal Sıra Değişiklikleri

Şehirciye Değişkenleri

Mahalleler No.	Adı	Toplumsal Sıra Değişiklikleri					Şehirciye Değişkenleri					Toplumsal Alan Tipl
		Meslek	Gelir	Öğrenim	Konut	Ortalama Puan	Standart Puan	Kala- balık- lık	Faal nü- sa dahil kadın	Ort. Pu- van	Stan- dard puvan	
32	Cumhuriyet Mey.											
33	Çakabey	23.6	23.5	35.3	0	20.6	80	0	18.2	9.1	72	4C
34	Çamkule											
35	Çankaya	16.8	5.0	16.8	0.8	9.9	97	1.6	20.3	11.0	66	4C
36	Çay	34.4	71.9	63.8	78.1	64.3	11	6.2	6.7	6.5	80	1D
37	Çınarlı	21.5	31.3	62.5	0	29.7	66	12.5	30.0	21.3	34	3B
38	Çiçek	44.1	51.6	68.8	64.5	57.3	22	3.3	10.9	7.1	78	1D
39	Çimentepe	40.9	37.8	63.0	30.3	40.5	49	0	12.5	6.3	80	2D
40	Demirköprü	39.6	55.8	81.4	16.3	48.3	36	21.0	24.0	22.5	30	2B
41	Dedetası	29.6	52.5	63.9	26.2	43.1	45	9.8	14.3	12.1	62	2C
42	Dolapкую	21.1	42.1	42.1	5.3	27.7	69	0	30.0	15.0	53	3C
43	Donanmacı	11.4	6.8	15.0	0	8.3	100	0	23.9	12.0	63	4C
44	Duatepe	38.7	50.0	65.9	11.4	41.5	47	9.1	4.3	6.7	79	2D
45	Dumlupınar	42.8	48.6	54.3	2.9	37.2	54	2.9	41.2	22.1	31	3B
46	Egekuruçay	50.0	47.1	82.4	14.7	48.6	36	8.8	12.5	10.7	67	2C
47	Ergene	42.8	52.5	48.4	28.2	43.0	45	2.4	11.7	7.1	78	2D
48	Erler									1		
49	Etliler	23.4	31.7	48.8	0	26.0	72	0	9.1	4.6	86	3D
50	Falkpaşa	23.1	42.3	38.5	0	26.0	72	3.8	7.1	5.5	83	3D

Toplumsal Sıra Değişiklikleri

Şehirleşme Değişkenleri

Mahalleler No.	Adı	Ortalama Standart						Kala- bahk- lık	Faal nü- sa dahil kadın	Ort. Pu- van	Stan- dart puvan	Toplumsal Alan Tipi
		Meslek	Gelir	Öğrenim	Konut	Puvan	Puvan					
51	Fatih	36.9	31.6	36.8	0	26.3	71	5.3	0	2.7	92	3D
52	Ferahlı	45.6	62.1	63.8	69.8	60.3	17	1.7	24.6	13.2	59	1C
53	Fevzi Çakmak (Balçova)	15.6	50.0	87.5	37.5	47.7	37	0	0	0	100	2D
54	Fevzi Çakmak (Çamdibi)	63.0	47.8	69.6	6.5	46.7	39	15.2	38.1	26.7	17	2A
55	Fevzi Çakmak (Gültepe)	48.2	55.2	62.1	75.9	60.4	17	6.9	20.0	13.5	58	1C
56	Fevzi Çakmak (Yeşilyurt)	27.9	50.0	66.7	83.3	57.0	22	5.6	12.5	9.1	72	1C
57	Fevzi Paşa Bulv.											
58	Fevzi Paşa (Merkez)											
59	Gazi Bulvarı											
60	Gazi Osman (Çamdibi)	34.8	57.2	50.8	1.6	36.1	56	15.8	17.6	16.7	48	3B
61	Gazi Osman (Merkez)											
62	Goncalar	50.2	26.7	33.3	3.3	28.4	68	3.3	28.6	16.0	50	3C

Toplumsal Sıra Değişiklikleri

Şehirciye Değişkenleri

Mahalleler		Ortalama Standart					Kala- salık- lık	Faal nü- sa dahil kadın	Ort. Pu- van	Stan- dart puvan	Toplumsal Alan Tipi	
No.	Adı	Mealek	Gelir	Öğrenim	Konut	Puvan						Puvan
63	Göztepe	9.2	13.6	15.9	2.3	10.3	97	4.6	14.3	9.5	71	4C
64	Güneş	47.1	63.1	78.9	5.3	48.6	36	0	11.1	5.6	83	2D
65	Güney	41.2	33.3	47.3	4.3	31.5	62	8.6	10.6	9.6	70	3C
66	Güngör	16.7	55.6	44.4	5.6	30.6	64	0	15.4	7.7	76	3D
67	Gürçeşme	46.1	59.6	55.8	67.3	57.2	22	7.7	18.5	13.1	59	1C
68	Güven	25.8	25.9	43.3	19.0	29.8	66	3.4	12.1	7.8	76	3D
69	Güzelyalı	22.1	14.0	23.3	4.7	16.0	88	0	15.9	8.0	75	4D
70	Güzelyurt											
71	Halkapınar	35.6	42.9	71.4	21.4	42.8	45	14.3	0	7.2	78	2D
72	Hilâl	34.0	39.6	74.1	15.1	40.7	48	9.3	23.5	16.4	49	2B
73	Hurşudiye											
74	Hürriyet (Buca)	27.3	26.1	28.4	11.4	23.3	76	1.1	14.9	8.0	75	4D
75	Hürriyet (Gültepe)	34.5	71.0	61.3	100.0	66.7	7	3.2	23.8	13.5	58	1C
76	İk'nci Azıziye	45.4	56.3	58.2	30.9	47.7	37	3.6	8.7	6.2	81	2D
77	İkinci Kadriye	42.5	54.8	64.4	64.4	56.5	23	2.7	3.2	3.0	91	1D
78	İkinci Kahra- manlar	25.9	14.8	29.8	9.7	18.6	81	7.4	28.6	18.0	44	4B

Toplumsal Sıra Değişiklikleri

Şehirciye Değişkenleri

Mahalleler No. Adı	Toplumsal Sıra Değişiklikleri						Şehirciye Değişkenleri				Toplumsal Alan Tipi
	Meslek	Gelir	Öğrenim	Konut	Ortalama Puan	Standart Puan	Kala- balık- lık	Faali- yet dahil kadın	Ort. Pu- van	Stan- dard puvan	
79 İkinci Kültür	12.0	6.5	17.7	4.8	10.5	96	3.2	30.4	16.3	49	4B
80 İnbat	18.2	36.3	54.5	31.8	35.2	57	0	6.7	3.4	89	3D
81 İnciraltı	20.0	70.0	40.0	30.0	40.0	50	0	25.0	12.5	61	3C
82 İnkılâp	29.7	35.1	45.9	5.4	29.3	67	5.4	22.2	13.8	57	3C
83 İsmet Kaptan											
84 İstikbal	36.2	64.6	58.5	55.4	53.7	28	6.2	28.6	17.4	46	2B
85 İstiklâl											
86 Kadifekale	35.1	49.2	68.4	33.3	46.5	39	5.3	20.6	13.0	60	2C
87 Karamanmescit											
88 Kanıbağlar	39.0	42.0	47.8	29.0	39.5	50	2.9	8.3	5.6	83	3D
89 Kâzım Dırık (Bornova)	29.1	34.2	29.8	4.4	24.4	74	2.7	24.0	13.6	58	3C
90 Kâzım Dırık (Hatay)	23.9	19.0	42.9	14.3	25.0	73	4.8	0	2.4	93	3D
91 Kâzım Karabekir (Gültepe)	30.9	65.5	44.8	82.8	56.0	24	13.8	10.0	11.9	63	1C
92 Kâzım Karabekir (Hatay)	39.0	55.6	66.7	77.8	59.8	18	5.6	32.2	13.9	57	1C
93 Kemal Paşa	46.7	38.1	47.6	16.7	37.3	54	4.8	12.5	8.7	63	3C

Toplumsal Sıra Değişiklikleri

Şehirleşme Değişkenleri

Mahalleler No. Adı	Toplumsal Sıra Değişiklikleri						Şehirleşme Değişkenleri				Toplumsal Alan Tipi
	Meslek	Gelir	Öğrenim	Konut	Ortalama Puan	Standart Puan	Kala- balık- lık	Faal ni- sa dahil kadın	Ort. Pu- van	Stan- dard puvan	
94 Kemal Reis	18.7	17.0	18.6	11.9	16.6	87	0	20.0	10.0	69	4C
95 Kestelli	40.0	90.0	90.0	10.0	57.5	55	9	33.3	16.7	48	1B
96 Kılınç Reis	23.4	28.3	40.0	6.7	24.6	74	1.7	18.8	10.3	68	3C
97 Kocakapı	43.6	45.1	54.8	12.9	39.1	51	3.2	6.1	4.7	85	3D
98 Kocatepe (Buca)	27.3	58.2	40.0	18.2	35.9	56	10.9	21.2	16.1	50	3C
99 Kocatepe (Merkez)	33.3	22.2	27.8	0	20.8	80	0	25.0	12.5	61	4C
100 Konak											
101 Koşukavak	55.6	77.8	55.6	11.1	50.8	32	5.6	30.0	17.8	45	2B
102 Kozagaç	37.5	59.7	73.6	27.8	49.7	34	11.1	19.4	15.3	53	2C
103 Kubilay	29.7	48.2	33.3	11.1	30.6	64	0	32.4	16.2	50	3C
104 Kurtuluş	61.6	69.2	61.5	7.7	50.0	34	7.7	33.3	20.5	36	2B
105 Mecidiye	40.0	20.0	40.0	20.2	30.0	65	10.0	33.3	21.7	33	3B
106 Mehtaptepe	58.4	41.9	48.4	66.1	53.7	28	8.1	25.8	17.0	47	2B
107 Merkez	23.3	93.3	63.3	86.7	66.7	7	3.3	15.8	9.6	70	1C
108 Mirali	22.3	38.9	61.1	5.6	32.0	62	5.6	14.3	10.0	69	3C
109 Mithat Paşa (Altındağ)	48.0	76.0	36.0	12.0	48.0	45	0	16.7	8.4	74	2C

Toplumsal Sıra Değişiklikleri

Sektörel Değişiklikleri

Mahalleler		Toplumsal Sıra Değişiklikleri						Sektörel Değişiklikleri				Toplumsal Alan Tipi
No.	Adı	Mealek	Gelir	Öğrenim	Konut	Ortalama Standart Puan	Puan	Kala- bahık- lık	Faali- yet dahl kadar	Ort. Pu- van	Stan- dard puvan	
110	Mithat Paşa	45.6	49.2	57.9	19.3	43.0	45	8.8	25.8	17.3	46	2B
111	Mithat Paşa (Hatay)	11.3	12.9	24.2	3.2	12.9	93	3.2	16.1	9.7	70	4C
112	Murat Reis	15.1	12.5	32.5	3.8	16.0	88	2.5	20.5	11.5	64	4C
113	Namık Kemal (Gültepe)	50.0	71.9	68.8	3.8	71.1	0	9.4	10.0	9.7	64	1C
114	Namık Kemal (Hatay)	50.0	50.0	65.0	80.0	61.3	16	0	44.4	32.2	31	1B
115	Namık Kemal (Merkez)	50.0	16.7	16.7	0	20.9	80	0	16.7	8.4	74	4C
116	Nergis	39.7	26.4	39.6	15.1	30.2	65	0	13.0	6.5	80	3D
117	Odunkapı											
118	Odunpazarı											
119	Oğuzlar	45.0	30.0	45.0	0	30.0	65	0	30.0	15.0	53	3C
120	Osmangazi	50.0	80.0	30.0	70.0	57.5	22	10.0	0	5.0	84	1D
121	Pazaryeri											
122	Samantepe	45.3	76.7	42.1	86.7	63.2	13	2.6	28.6	15.6	52	1C
123	Salhane	46.2	84.6	61.5	84.6	69.2	3	0	0	0	100	1D

Toplumsal Sıra Değişiklikleri

Şehirciye Değişkenleri

Mahalleler No. Adı	Toplumsal Sıra Değişiklikleri						Şehirciye Değişkenleri				Toplumsal Alan Tipl
	Meslek	Gelir	Öğrenim	Konut	Ortalama Puan	Standart Puan	Kala- balık- lık	Faal nti- sa dahil kadın	Ort. Pu- van	Stan- dart puvan	
124 Sakarya (Altındağ)	53.6	50.0	53.6	3.6	40.2	49	10.7	9.1	9.9	69	2C
125 Sakarya (Merkez)	39.3	42.8	50.0	0	33.0	61	3.6	26.7	15.2	53	3C
126 Selçuk	37.4	30.5	49.2	11.9	32.2	62	1.7	6.9	4.3	87	3D
127 Soğukkuyu	30.4	36.1	44.3	38.1	37.2	54	1.0	8.3	4.7	85	3D
128 Sümer											
129 Süvari	49.9	29.4	44.1	5.9	37.3	54	0	20.0	10.0	69	3C
130 Şair Eşref Bulv.											
131 Şemikler	40.8	51.0	49.0	28.6	42.4	46	8.2	17.6	12.9	60	2C
132 Şehit Nedim Tuğaltay											
133 Tan											
134 Tepecik	37.6	68.1	76.8	31.9	24.3	75	1.4	20.0	10.7	67	4C
135 Tersane	24.0	10.0	16.0	2.0	13.0	93	4.0	8.7	6.4	80	4D
136 Tınaztepe	27.0	27.0	32.4	0	21.6	79	0	11.1	5.6	83	4D
137 Turan											
138 Turgutreis	15.8	10.5	26.3	5.3	14.5	89	2.6	12.0	7.3	77	4D
139 Tuzcu	26.4	28.5	28.6	4.1	21.9	79	0	19.2	9.6	70	4C

Toplumsal Sıra Değişiklikleri

Şehirleşme Değişkenleri

Mahalleler No.	Adı	Ortalama Standart					Kala- bahk- lık	Faal nı- sa dahil kadın	Ort. Pu- van	Stan- dard puvan	Toplumsal Alan Tipi	
		Meslek	Gelir	Öğrenim	Konut	Puan						Puan
140	Türkyılmaz											
141	Uğur											
142	Umurbey	33.3	52.8	61.1	5.6	38.2	52	0	27.3	13.7	58	3C
143	Uçkuyular	17.0	12.7	23.4	23.4	19.1	83	0	20.0	10.0	69	4C
144	Ülkü	64.7	50.0	46.9	0	40.7	48	0	28.6	14.3	56	2C
145	Vali Rahmi Bey	24.4	17.1	39.0	2.4	20.7	80	7.3	22.2	14.8	54	4C
146	Veziraga	55.1	52.0	65.4	74.4	61.7	15	5.1	15.2	10.2	68	1C
147	Yalı	37.4	45.0	55.0	43.3	45.2	41	8.3	15.6	12.0	63	2C
148	Yavuz Selim (Çamdibi)	50.1	48.4	64.5	19.4	45.6	41	0	9.1	4.6	86	2D
149	Yavuz Selim (Gültepe)	54.2	41.7	66.7	91.7	63.6	12	0	25.0	12.5	61	1C
150	Yenidoğan (Alsancak)	37.6	71.9	46.9	84.4	60.2	17	9.4	14.3	11.9	63	1C
151	Yenidoğan (Karabağlar)	25.9	45.1	48.4	25.8	36.3	55	0	10.5	5.3	84	3D
152	Yenigün	54.6	18.2	18.2	18.2	20.8	57	0	20.0	10.0	69	4C
153	Yeni İstiklal	41.7	41.7	66.7	70.8	55.2	25	8.4	15.4	11.9	63	2C

Toplumsal Sıra Değişiklikleri

Şehirleşme Değişkenleri

Mahalleler No.	Adı	Toplumsal Sıra Değişiklikleri						Şehirleşme Değişkenleri				Toplumsal Alan Tipi
		Meslek	Gelir	Öğrenim	Konut	Ortalama Puan	Standart Puan	Kala- balık- lık	Faali- yetli nü- saya dahil kadın	Ort. Pu- van	Stan- dard puvan	
154	Yenimahalle (Buca)	18.4	23.3	35.0	8.3	21.3	79	1.7	20.6	11.2	65	4C
155	Yenimahalle (Merkez)	39.2	28.5	53.6	3.6	31.2	64	3.6	17.6	10.6	67	3C
156	Yeşildere	49.8	54.6	53.5	75.6	58.4	20	4.7	13.5	9.1	72	1C
157	Yeşilova											
158	Yeşiltepe	24.0	44.0	52.0	16.0	34.0	59	4.0	60.0	32.0	1	3A
159	Yıldırım	43.3	47.2	17.0	0	26.9	70	9.5	17.2	13.4	58	3C
160	Yıldırım Beyazıt	40.0	82.5	45.0	95.0	65.6	9	20.0	5.6	12.8	57	1C
161	Yıldız	18.2	27.3	18.2	0	15.9	88	0	0	0	100	4D
162	Yirmiyeğil Mayıs (Alsancak)	35.5	20.9	39.6	0	24.0	75	0	25.0	12.5	61	4C
163	Yirmiyeğil Mayıs (Göltepe)	51.3	62.2	56.8	54.1	56.1	24	8.1	16.7	12.4	62	1C
164	Zafer (Altındağ)	54.4	68.1	36.4	22.7	45.4	41	0	33.3	16.7	48	2B
165	Zafer (Göltepe)	42.2	47.1	58.8	50.0	49.5	34	2.9	16.7	9.8	70	2C
166	Zafertepe	40.5	43.1	45.6	32.9	50.5	49	0	14.6	7.3	78	2D

Toplumsal Sıra Değişiklikleri

Şehirciye Değişkenleri

Mahalleler		Ortalama Standart					Kala- balık- lık	Faal nü- sa dahil kadın	Ort. Pu- van	Stan- dart puvan	Toplumsal Alan Tipl	
No.	Adı	Mevlek	Gelir	Öğrenim	Konut	Puan						Puan
167	Zeytinlik	49.2	41.0	57.4	34.6	43.1	45	1.6	29.7	15.7	51	2C
168	Atilla	32.5	37.4	44.7	9.8	31.1	64	3.2	10.9	7.1	78	3D
169	İmariye	50.0	58.2	70.9	70.9	63.5	14	4.7	20.9	12.8	60	1C
170	Dayıemin	35.0	50.0	50.0	5.0	35.0	57	0	0	0	100	3D
171	Erzene	32.2	33.3	51.0	25.0	35.4	57	10.4	16.3	13.4	58	3C
172	Kültür	27.5	20.6	27.6	3.4	19.8	82	0	17.6	8.8	73	4C
	(Hatay)											
173	Tınaztepe	19.5	48.7	68.3	26.8	40.8	48	9.8	33.3	16.7	48	2B
İZMİR TOPLAMI		34.0	40.3	46.7	26.7	36.9	54	4.0	18.5	11.3	65	

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

İZMİR MAHALLELERİNİN TOPLUMSAL ALANLARA DAĞILIŞI

- 1A Yok
- 2A Fevzi Çakmak
(Çamdibi)
- 3A Altınordu, Yeşiltepe
- 4A Yok
- 1B Boğaziçi, Kestelli, Namık Kemal (Hatay)
- 2B Demirköprü, Hilâl, İstiklâl, Koşukavak, Kurtuluş, Mehtaptepe, Mithatpaşa, Zafer, Tınaztepe
(Çamdibi) (Altındağ)
- 3B Araphasan, Çınarlı, Dumlupınar, Gazi Osman, Mecidiye
(Çamdibi)
- 4B Aksoy, İkinci Kahramanlar, İkinci Kültür
- 1C Cennetoğlu, Ferahlı, Fevzi Çakmak, Fevzi Çakmak, Gür-
(Gültepe) (Yeşilyurt)
- çeşme, Hürriyet, Kâzım Karabekir, Kâzım Karabekir,
(Gültepe) (Gültepe) (Hatay)
- Merkez, Namık Kemal, Samantepe, Vezirağa, Yavuz Selim,
(Gültepe) (Gültepe)

Yenidoğan, Yeşildere, Yıldırım Beyazıt, Yirmiyedi Mayıs,
(Alsancak) (Gültepe)

İmariye, Burhanettin Uluç,

2C Atatürk, Barbaros, Birinci Kadriye, Dedetası, Egekuru-
(Alsancak) (Yeşilyurt)

çay, Kadifekale, Kozağaç, Mithatpaşa, Sakarya, Şemikler,
(Altındağ) (Altındağ)

Ülkü, Yalı, Yeni İstiklâl, Zafer, Zeytinlik.
(Gültepe)

3C Ali Reis, Altay, Bahariye, Bayraklı, Dolapkuyu, Goncalar,
Güney, İnciraltı, İnkilâp, Kâzım Dirik, Kemal Paşa, Kılınç
(Bornova)

Reis, Kocatepe, Kubilây, Miral, Oğuzlar, Sakarya, Süvari,
(Buca) (Merkez)

Umurbey, Yenimahalle, Yıldırım, Erzene.
(Merkez)

4C Alsancak, Altıntaş, Bahariye, Barbaros, Birinci Kahra-
(Hatay)

manlar, Birinci Kültür, Çakabey, Çankaya, Donanmacı,
Göztepe, Kemal Reis, Kocatepe, Mithatpaşa, Murat Reis,
(Merkez) (Hatay)

Namık Kemal, Tepecik, Tuzcu, Uçkuyular, Vali Rahmi Bey,
(Merkez)

Yeni Gün, Yenimahalle, Yirmiyedi Mayıs, Kültür, Bostanlı.
(Buca) (Alsancak) (Hatay)

1D Cumhuriyet, Çiçek, İkinci Kadriye, Osmangazi, Salhane,
(Karşıyaka)

Çay.

- 2D Akarçalı, Atatürk, Ballıkuyu, Barbaros, Bozkaya, Çemen-
(Hatay) (Çamdibi)
tepe, Duatepe, Ergene, Fevzi Çakmak, Güneş, Halkapınar,
(Balçova)
İkinci Aziziye, Yavuz Selim, Zafertepe.
(Çamdibi)
- 3D Bozkurt, Etiler, Faik Paşa, Fatih, Güngör, Güven, İnbat,
Karabağlar, Kâzım Dirik, Kocakapı, Nergis, Selçuk, So-
(Hatay)
ğukkuyu, Yenidoğan, Atillâ, Dayıemin.
(Karabağlar)
- 4D Alaybey, Bahçelievler, Güzelyalı, Hürriyet, Tersane, Tı-
(Buca)
naztepe, Turgutreis, Yıldız.

İZMİR MAHALLELERİNİN TOPLUMSAL SIRA STANDART PUVANINA GÖRE SIRALANIŞI

- Grup I. (0-24) :** Boğaziçi, Buhanettin Uluç, Cennetoğlu,
(28 mahalle) Cumhuriyet, Çay, Çiçek, Ferahlı, Fevzi
(Karşıyaka)
Çakmak, Fevzi Çakmak, Gürçeşme,
(Yeşilyurt)
Hüriyet, İkinci Kadriye, Kâzım Karabekir,
(Gültepe) (Gültepe)
Kâzım Karabekir, Kestelli, Merkez Namık
(Hatay) (Gültepe)
Kemal, Namık Kemal, Osmangazi, Saman-
(Hatay)
tepe, Salhane, Vezirağa, Yavuz Selim,
(Gültepe)
Yenidoğan, Yeşildere, Yıldırım Beyazıt,
(Alsancak)
Yirmiyedi Mayıs, İmariye'
(Gültepe)
- Grup II. (25-49) :** Akarçalı, Atatürk, Ballıkuyu, Barbaros,
(39 mahalle) (Alsancak) (Hatay) (Çamdibi)
Barbaros, Birinci Kadriye, Bozkaya, Çi-
(Yeşilyurt)
mentepe, Demirköprü, Dedetaşı, Duatepe,
Egekuruçay, Ergene, Fevzi Çakmak,
(Balçova)
Fevzi Çakmak, Güneş, Halkapınar, Hilâl,
(Çamdibi)

İkinci Aziziye, İstikbal, Kadifekale, Koshukavak, Kozağaç, Kurtuluş, Mehtaptepe, Mithatpaşa, Mithatpaşa, Sakarya, Şemik-
(Altındağ) (Çamdibi)

ler, Ülkü, Yalı, Yavuz Selim, Yeni İstik-
lâl, Zafer, Zafer, Zafertepe, Zeytinlik,
(Altındağ) (Gültepe)

Tınaztepe.

Grup III. (50-74) : Ali Reis, Altay, Altınordu, Araphasan,
(45 mahalle) Bahariye, Bayraklı, Bozkurt, Çay, Dolap-
kuyu, Dumlupınar, Etiler, Faikpaşa, Fa-
tihi, Gazi Osman, Goncalar, Güney, Gün-
gör, Güven, İnbat, İnciraltı, İnkilâp, Ka-
rabağlar, Kâzım Dirik, Hursudiye, Kâzım
(Bornova) (Hatay)

Dirik, Kemal Reis, Kocakapı, Kocatepe,
Kubilây, Miralı, Nergis, Oğuzlar, Sakar-
ya, Selçuk, Soğukkuyu, Süvari, Umurbey,
Yenidoğan, Yenimahalle, Yeşiltepe, Yıl-
(Karabağlar) (Merkez)

dırım, Atillâ, Dayıemin, Erzene.

Grup IV. (75-100) : Aksoy, Alaybey, Alsancak, Altıntaş, Ba-
(35 mahalle) hariye, Bahçelievler, Barbaros, Birinci
(Hatay)

Kahramanlar, Birinci Kültür, Güzelyalı,
Hürriyet, İkinci Kahramanlar, İkinci Kül-
(Buca)

tür, Kemal Reis, Kocatepe, Mithatpaşa,
(Hatay)

Murat Reis, Namık Kemal, Tepecik, Ter-
(Merkez)

sane, Tınaztepe, Turgut Reis, Tuzcu, Üç-
kuyular, Vali Rahmi Bey, Yenigün, Yeni-
mahalle, Yıldız, Yirmiyedi Mayıs, Kültür.
(Alsancak) (Hatay)

İzmir'in Mahalleleri

1 — Bozkurt	41 — Çağabey	80 — Mithatpaşa
2 — Şair Nedim	42 — Mecidiye	(Küçükyalı)
3 — Dayıemir	43 — Barbaros	81 — Çankaya
4 — Kahraman	44 — Güngör	82 — Göztepe
5 — Türkyılmaz	45 — Altıntaş	83 — Güzelyalı
6 — Tan	46 — Atılâ	84 — Üçkuyular
7 — Kestelli	47 — Kocatepe	85 — Bahçelerarası
8 — Uğur	48 — I. Çimentepe	86 — İnciraltı
9 — Fevzipaşa	49 — II. Çimentepe	87 — Yenidoğan
10 — Yıldız	50 — Zafertepesi	88 — Zeytinlik
11 — Güneş	51 — Yenibahçellevler	89 — Ferahlı
12 — Sakarya	52 — II. Kadriye	90 — Güney
13 — Ülkü	53 — Veziraga	91 — Samantepe
14 — Tuzcu	54 — İstikbal	92 — Boğaziçi
15 — Süvarî	55 — Gürçeşme	93 — Yenîİstiklâl
16 — Salepçioğlu	56 — Yeşildere	94 — Tepecik
17 — Namikkemal	57 — Balıkuyu	95 — Egekuruçay
18 — Fatih	58 — Akarcalıoğlu	96 — Umurbey
19 — Yeni	59 — Kocakapı	97 — Halkapınar
20 — Sümer	60 — Falkpaşa	98 — 27 Mayıs
21 — Selçuk	61 — Çınarlı	99 — Salhane
22 — Dolaplıkuyu	62 — Etiler	100 — Bayraklı
23 — Altay	63 — Çorakkapı	101 — Çay
24 — Tınaztepe	64 — Oğuzlar	102 — Çiçek
25 — Duatepesi	65 — Kahramanlar	103 — Turan
26 — I. Kadriye	66 — Hilâl	104 — Naldöken
27 — İmariye	67 — I. Kültür	(Tersâne)
28 — Kadifekale	68 — II. Kültür	105 — Alaybey
29 — Ali Reis	69 — İsmetkaptan	106 — Donanmacı
30 — Kubilây	70 — Akdeniz	107 — Aksoy
31 — Pazaryeri	71 — Yeşiltepe	108 — Bahar
32 — Altınordu	72 — Turgutreis	109 — Soğukkuyu
33 — Kurtuluş	73 — Kılıçreis	110 — Goncalar
34 — İstiklâl	74 — Bozkaya	111 — Nergiz
35 — Güzelyurt	75 — Cennetoğlu	112 — Bostan
36 — Yenigün	76 — Karabağlar	113 — İmbatlı
37 — Kuşudiye	77 — Kemalreis	114 — Örnek
38 — Akıncı	78 — Hatay	115 — Demirköprü
39 — Erler	(Muratreis)	116 — Cumhuriyet
40 — Konak	79 — Araphasan	117 — Şemikler
		118 — Yalı

Haritada Yeri bulunamayan Mahalleler:*

Alsancak (07), Atatürk (12), Atatürk (13), Barbaros (18),
(Alsancak) (Hatay) (Çamdibi)

Barbaros (20), Burhanettin Uluç (29), Cumhuriyet Meydanı
(Yeşilyurt)

(32), Çamkule (34), Dedetaşı (41), Dumlupınar (45), Ergene
(Bornova)

(47), Fevzi Çakmak (53), Fevzi Çakmak (54), Fevzi Çakmak
(Balçova) (Çamdibi) (Gültepe)

(55), Fevzi Çakmak (56), Fevzi Paşa Bulvarı (57), Gazi Bul-
(Yeşilyurt)

varı (59), Gazi Osman (61), Gazi Osman (61), Güven (68),
(Çamdibi) (Merkez)

Hürriyet (74), Hürriyet (75), İkinci Aziziye (76), İnkilâp (82),
(Buca) (Gültepe)

Kâzım Dirik (89), Kâzım Dirik, (90), Kâzım Karabekir (91),
(Bornova) (Hatay) (Gültepe)

Kâzım Karabekir (92), Kemal Paşa, (93), Kocapaşa (98), Ko-
(Hatay) (Buca)

şukavak (101), Kozağaç (102) Mehtaptepe (106), Merkez
(107), Miralı (108), Mithatpaşa (109), Mithatpaşa (110),
(Altındağ) (Çamdibi)

(*) Parantez içindeki rakamlar, mahallelerin, alfabetik listedeki EK-A sıra numaralarını göstermektedir.

Namık Kemal (113), Namık Kemal (114), Odunkapı (117),
(Gültepe) (Hatay)

Odunpazarı (118), Osman Gazi (120), Sakarya (124), Şair Eş-
(Altındağ)

ref Bulvarı (130), Vali Rahmi Bey (145), Yavuz Selim (148),
(Çamdibi)

Yavuz Selim (149), Yenidoğan (150), Yenimahalle (154),
(Gültepe) (Alsancak) (Buca)

Yenimahalle (155), Yeşilova (157), Yıldırım (159), Yıldırım
(Merkez)

Beyazıt (160), Yirmiyedi Mayıs (162), Zafer (164), Zafer (165),
(Alsancak) (Altındağ) (Gültepe)

Erzene (171), Kültür (172), Tınaztepe (173).
(Bornova) (Hatay) (Buca)

Bu 59 mahalleden; 23 ünün, Buca, Bornova, Gültepe, Bal-
çova, Çamdibi gibi civar belediyelerin sınırları içinde kaldığı
(kırmızı işaretli mahalleler); 15 inin ise (sarı işaretliler) şehir
içinde Alsancak ve Hatay semtlerine yer aldığı bilinmektedir.
Geriye kalan 31 mahallenin yeri hakkında bilgi edinmek müm-
kün olmamıştır. Yeri kesinlikle bilinen mahalle sayısı 113 tür.

HAKLARINDA BİLGİ BULUNMAYAN MAHALLELER (26)*

Akdeniz

Akıncı

Cumhuriyet Meydanı

Çamkule

•

Erler

Fevzi Paşa Bulvarı

Fevzi Paşa (Merkez)

Gazi Bulvarı

Gazi Osman (Merkez)

Güzelyurt

Hurşudiye

İsmet Kaptan

İstiklâl

Kahraman Mescit

Konak

Odunkapı

(*) Siyah punto ile yazılı olanlar, aynı zamanda, haritadaki yerleri de bilinmeyen mahallelerdir (9 tane).

Odunpazarı

Sümer

Şair Eşref Bulvarı

Şehit Nedim Tuğaltay

Tan

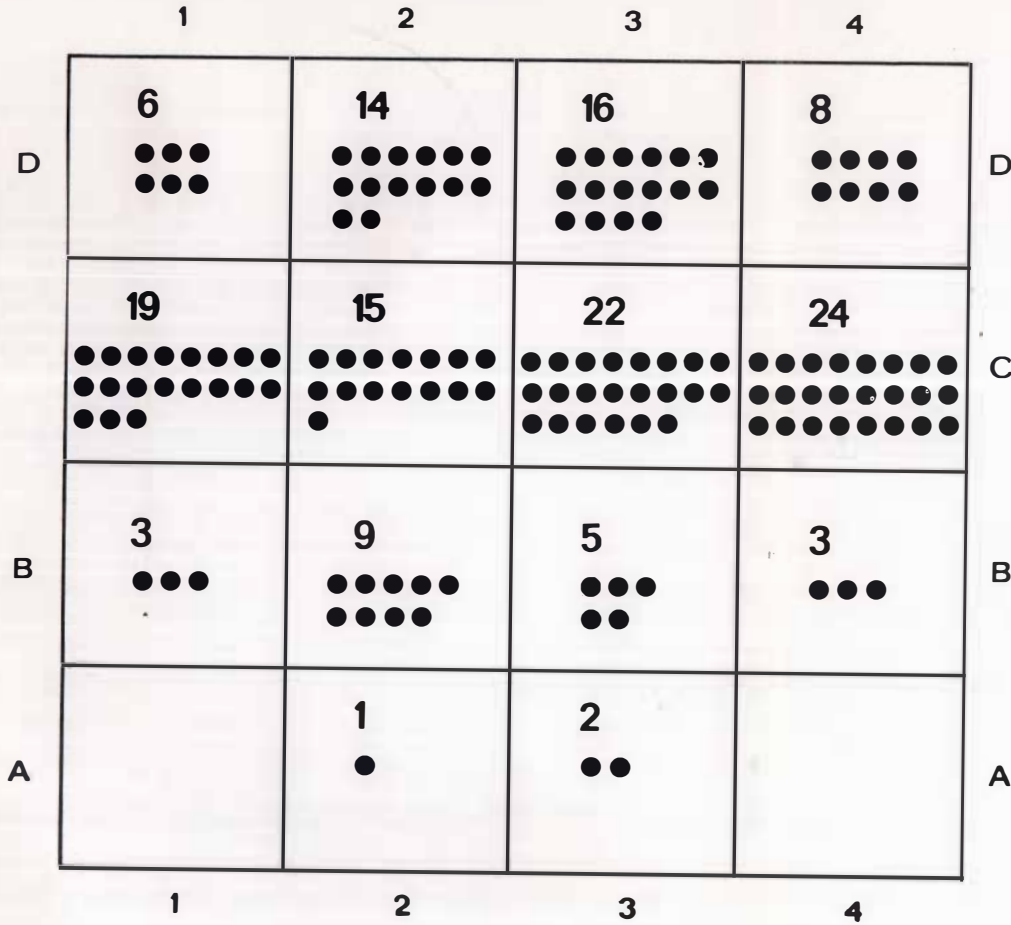
Turan

Türkyılmaz

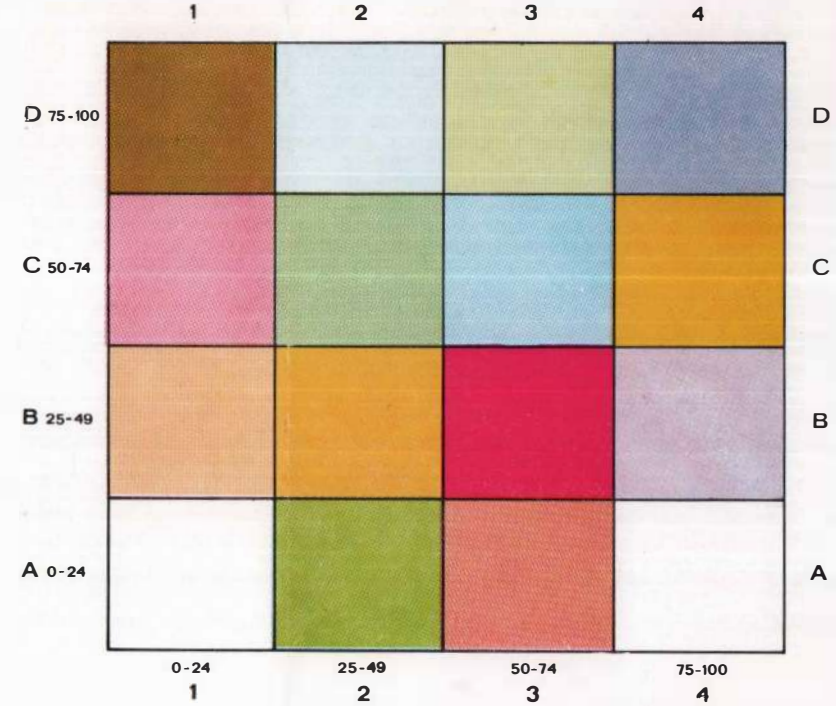
Uğur

Yeşilova

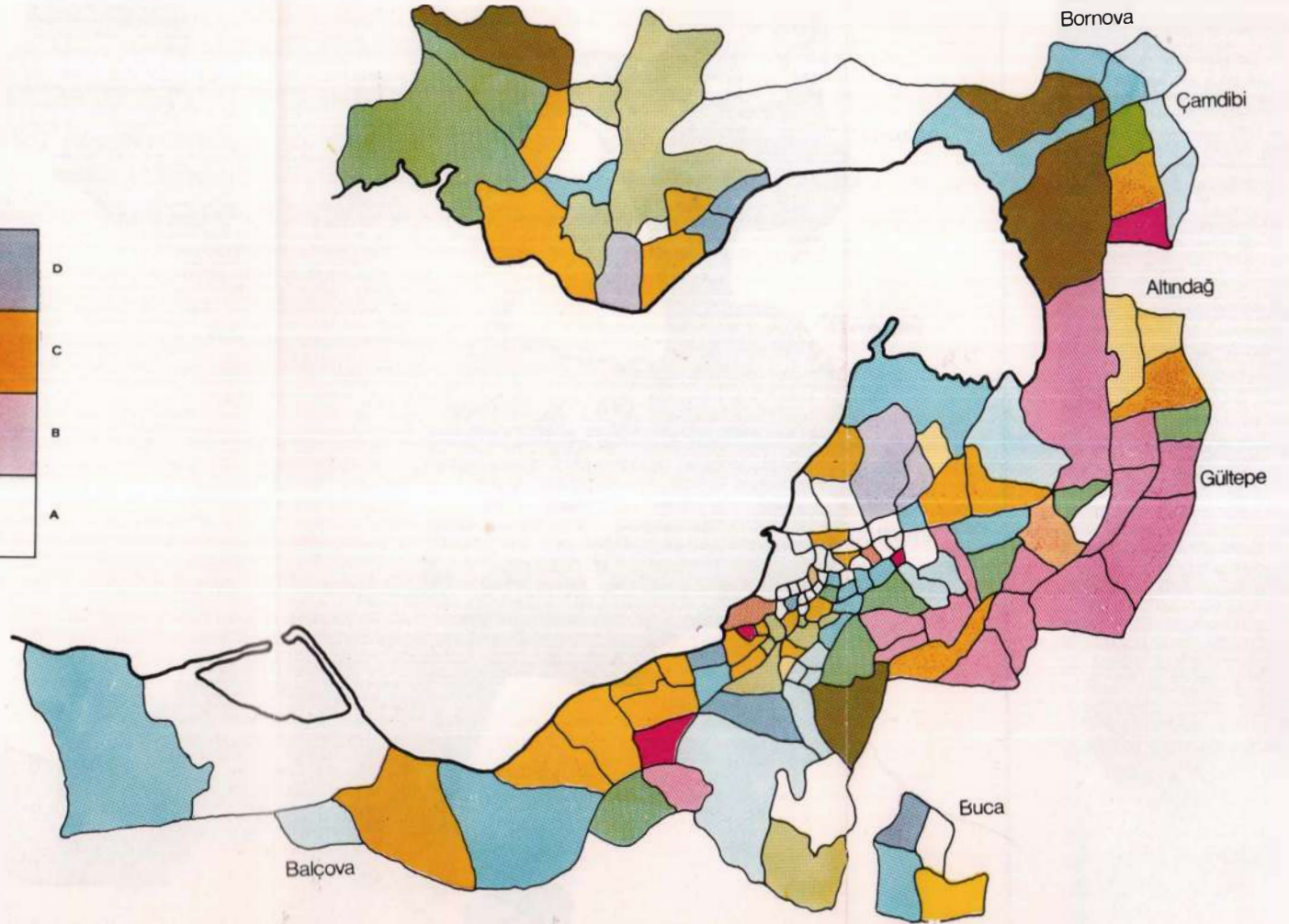
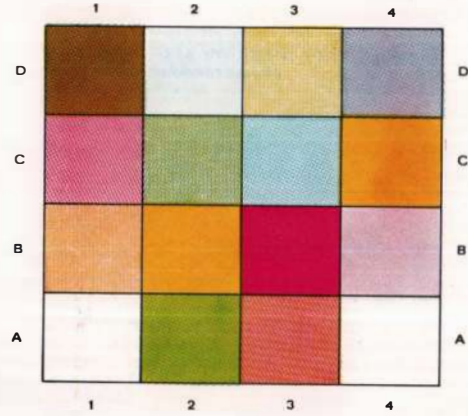
Pazaryeri

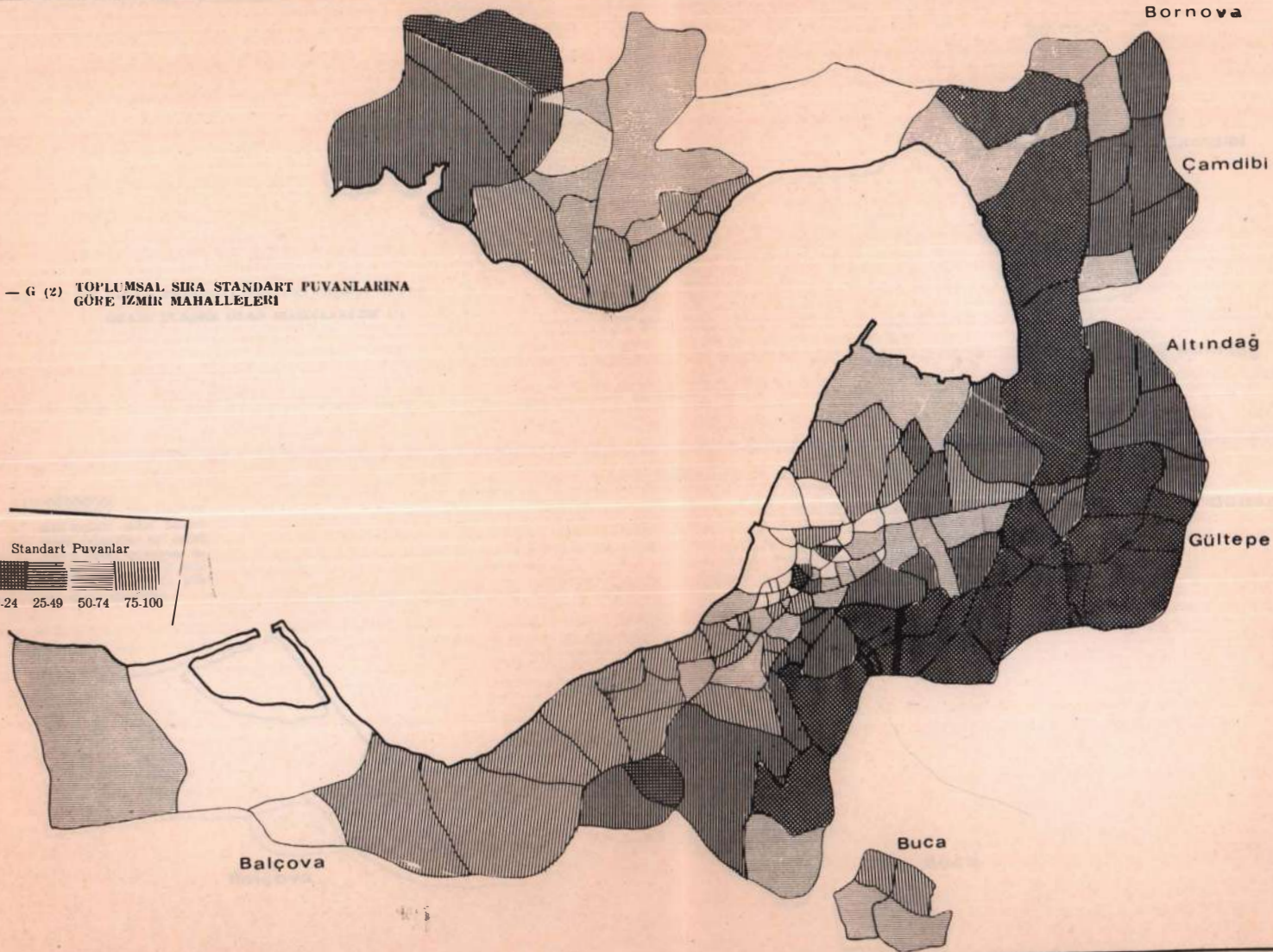
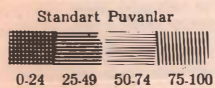
HARİTADAKİ TOPLUMSAL ALANLARI GÖSTEREN RENKLER

**EK G-(1) İZMİR MAHALLELERİ-
NİN TOPLUMSAL ALANLARA
BÖLÜNÜŞÜ.**

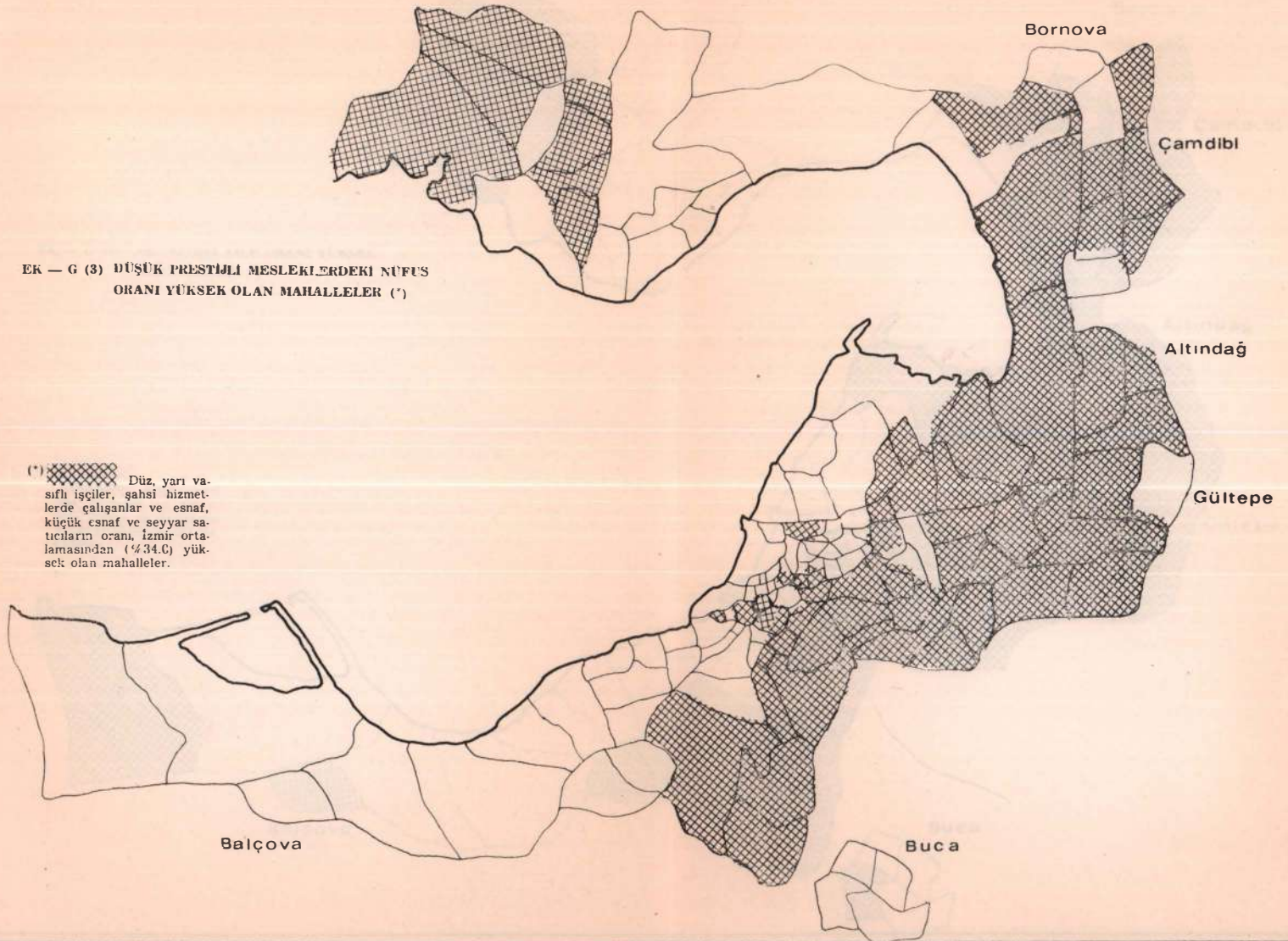

EK — G (2) TOPLUMSAL SIRA STANDART PUVANLARINA
GÖRE İZMİR MAHALLELERİ

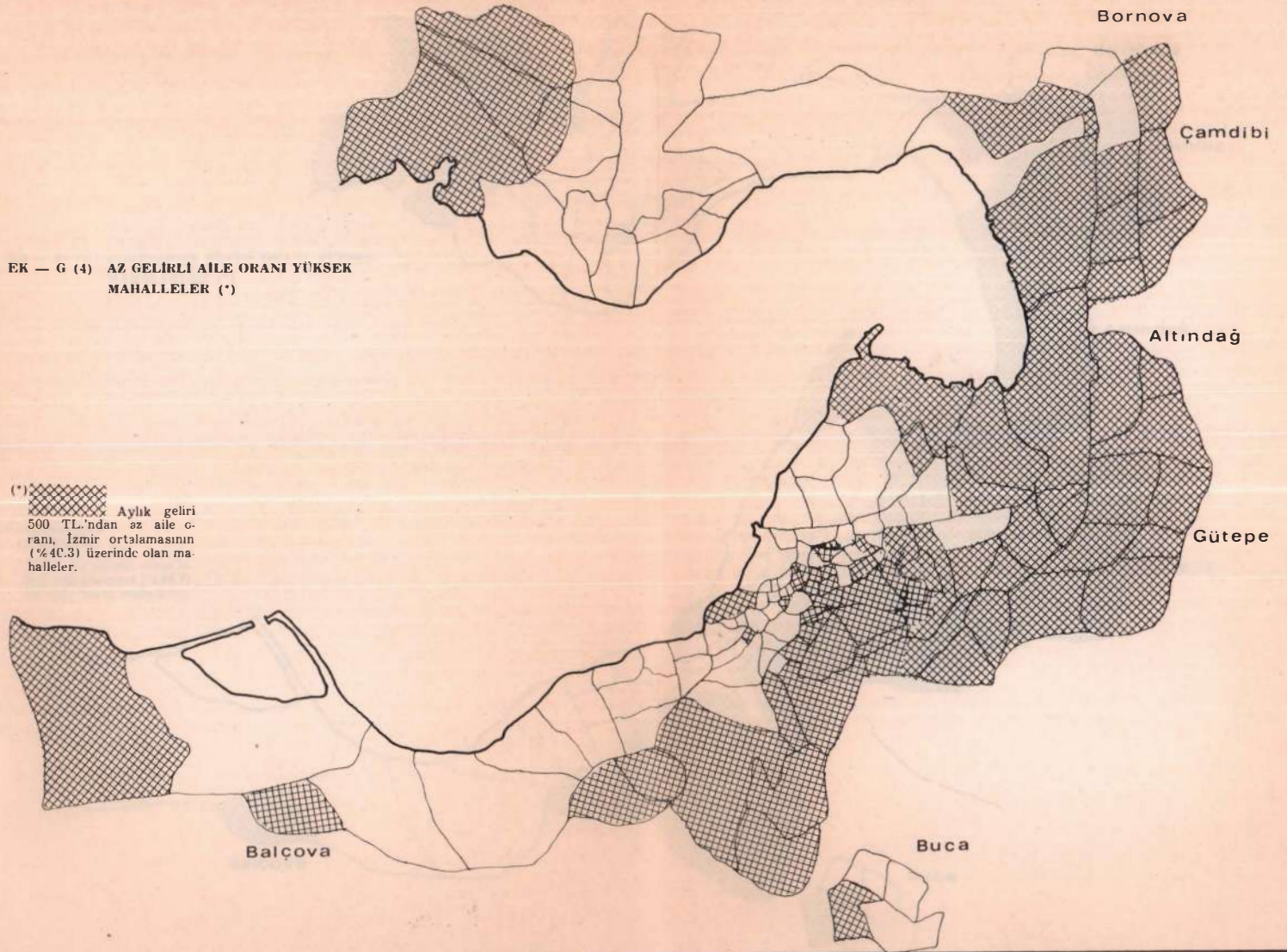
ER — G (3) DÜŞÜK PRESTİJLİ MESLEKLERDEKİ NÜFUS
ORANI YÜKSEK OLAN MAHALLELER (*)

(*) Düz, yarı va-
sıflı işçiler, şahsi hizmet-
lerde çalışanlar ve esnaf,
küçük cına ve seyyar sa-
tıcılarının oranı, İzmir orta-
lamasından (%34,6) yük-
sek olan mahalleler.

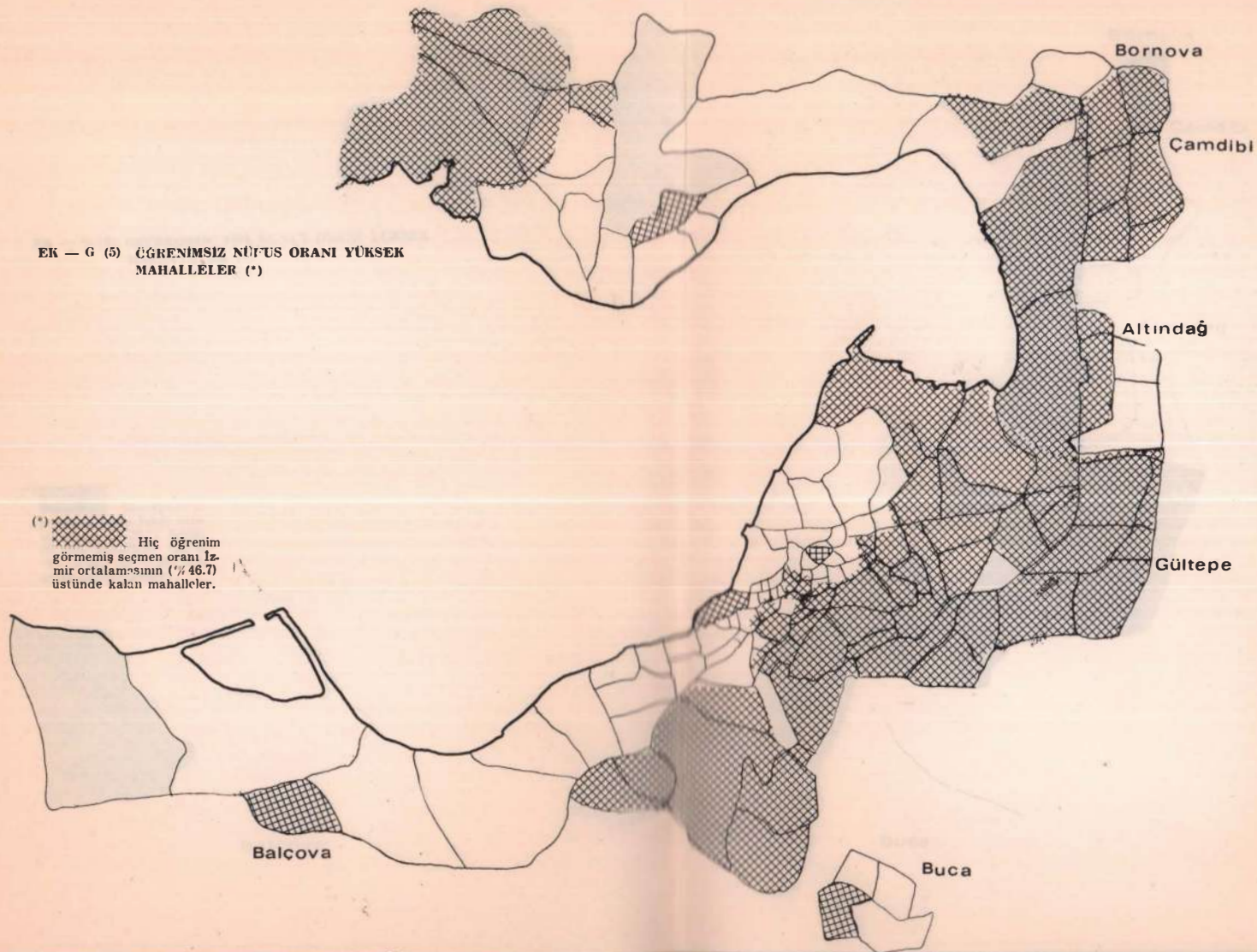

EK — G (4) AZ GELİRLİ AİLE ORANI YÜKSEK
MAHALLELER (*)

(*) Aylık geliri
500 TL'nden az aile o-
rani, İzmir ortalamasının
(%40,3) üzerinde olan ma-
haller.

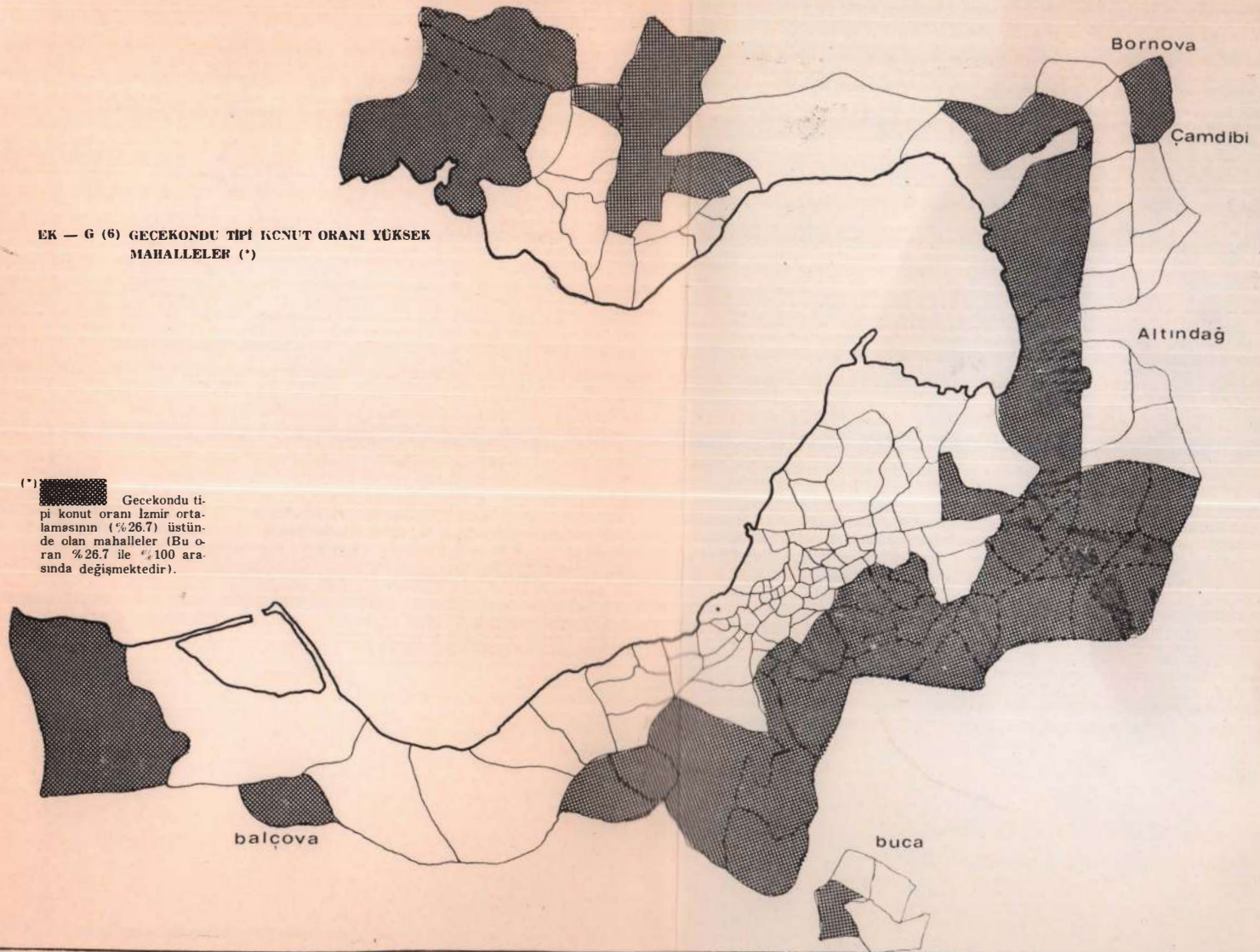

EK — G (5) ÖĞRENİMSİZ NÜFUS ORANI YÜKSEK
MAHALLELER (*)

**EK — G (6) GECEKONU TIPI KONUT ORANI YÜKSEK
MAHALLELER (*)**

(*) Gecekondu ti-
pi konut oranı İzmir orta-
lamasının (%26.7) üstün-
de olan mahalleler (Bu o-
ran %26.7 ile %100 ara-
sında değişmektedir).

EK — G (7) KALAPALIK AİLE ORANI YÜKSEK
MAHALLELER (*)

(*) 7 ve daha fazla üyesi bulunan hane-halkı oranı, İzmir ortalamasının (%4.0) üstünde olan mahalleler.

